

SVET, TUDI MOHAMEDANSKI, KRISTUSU!

KATOLIŠKI MISIJONI
LAS MISIONES CATOLICAS

M. A. J. - ST. 2, 1960, XXXIV

Z misijona s. Zupančič, usmiljenke na Japonskem. V njih pensionu biva veliko obrtnic in študentk.

„KNEZ PASTIRJEV“

OKROŽNICA JANEZA XXIII. "PRINCEPS PASTORUM" O MISIJONIH
(Izdana v Vatikanu 28. novembra 1959.)

Prevaja prof. Alojzij Geržinič.

U v o d

Odkar smo se v zavestni ponižnosti odzvali ljubeznivemu povabilu "Kneza pastirjev"¹⁾, zaupajoč v njegovo vsemogočno pomoč, in prevzeli vodstvo in varstvo "jagnjet" in "ovac" božje črede²⁾, razpršene po vsem svetu, je bilo Našemu duhu vedno pričujoče "misijonsko vprašanje v vsej svoji razsežnosti in važnosti".³⁾ Zato mu nismo nikoli menjali posvečati živo pozornost. In v govoru na prvo obletnico Našega kronanja smo hoteli prišteti med najsrečnejše dneve Naše vlade pretekli enajsti oktober, ko se je v častitljivi vatikanski baziliki zbralo nad štiri sto misijonarjev, da iz Naših rok prejmejo križ, preden se v službi evangelija razkrope po vsem svetu.

Božja Previdnost je hotela v svojih ljubečih načrtih, vrednih vsega spoštovanja, že zgodaj usmeriti Našo svečeniško službo na to področje. Takoj ob koncu prve svetovne vojne Nas je Naš prednik Benedikt XV. blaženega spomina hotel poklicati iz domače škofije v Rim, da se posvetimo ustanovi za širjenje vere, kar smo tudi delali štiri presrečna leta Našega duhovniškega življenja. Še so Nam živo v spominu tisti pomembni binkoštni prazniki leta 1922, ko Nam je bilo dano tu v Rimu udeležiti se z velikim veseljem proslave tristoletnice ustanovitve svete kongregacije "de Propaganda Fide", kateri je zaupano vprav poslanstvo, da daje blesteti do skrajnih mejá zemlje evangeljski resnici in milosti.

V tistih letih Nas je z besedo in zgledom utrdil v misijonskem apostolatu tudi Naš prednik nesmrtnega spomina Pij XI. Tik pred konklavom, v katerem ga je Sv. Duh določil za Petrovega naslednika, smo čuli iz njegovih ust te besede: "Nič večjega se ne more pričakovati od novega Kristusovega namestnika, pa naj bo izvoljen kdorkoli, kot to, kar vsebuje tale dvojni ideal: izredno izžarevanje evangeljskega nauka po svetu in pospeševanje in utrditev pravega miru med narodi."⁴⁾

Očetovska skrb papežev za misijone

Polni teh in drugih prijetnih spominov in svesti si velikih odgovornosti, ki jih nosi najvišji pastir božje črede, vam želimo za štiridesetletnico pomembnega apostolskega pisma "Maximum illud"⁵⁾, s katerim je Naš častitljivi prednik Benedikt XV. znova in odlčilno v Cerkvi pospešil misijonsko delovanje, govoriti o potrebah in nadah razširjanja božjega kraljestva po ti-

1) Vse opombe objavimo na koncu prevoda. *Op. ur.*

JANEZ XXIII.

stem obsežnem delu sveta, kjer opravljajo misijonarji svoje dragoceno in naporno delo za vznik novih krščanskih skupnosti, ki naj rode zveličavne sadove.

O tem predmetu sta tudi Naša prednika srečnega spomina Pij XI. in Pij XII. izdala v okrožnicah primerne smernice in spodbude, ki smo jih Mi "potrdili s svojo avtoriteto in z enako ljubeznijo" v svoji prvi okrožnici "Ad Petri Cathedram". 7) Mislimo in z gotovostjo trdimo, da ne bo nikoli zadostno, kar storimo, da uspešno izpolnimo željo božjega Zveličarja, naj bi vse ovce prišle v eno samo čredo pod vodstvom edinega Pastirja. 8)

Nova okrožnica

Ako se s posebno pozornostjo ozremo na vzvišene in nadnaravne cilje Cerkve po misijonskih deželah, zapazimo pokrajine, v katerih rasto, uspevajo in zoré bujna žitna polja; pokrajine, v katerih je delo težakov v božjem vinogradu posebno trdo, pa tudi pokrajine, kjer skušajo nasilno preganjanje in vladavine, sovražne božjemu in Jezusovemu imenu, zadušiti seme božje besede. 9) Vendar Nas povsod priganja potreba, da si na najprimernejše nabeše prizadevamo za večno zveličanje duš, in od vsepovsod Nas roté: "Pomagaj nam!" 10) Vsem tem neštetim pokrajinam, ki jih je oplodil apostolski znoj in kri junaških glasnikov evangelija, prihajajočih "iz vseh ljudstev pod nebom" 11), in kjer poganjajo zdaj kot cvetovi in plodovi milosti domači apostoli, želimo sporočiti svojo ljubečo besedo pohvale in spodbude, obenem pa tudi pouka; besedo, ki jo oživlja veliko upanje, za katero ni strahu, da bi bilo osramočeno, zakaj temelj mu je nezmotna obljuba božjega Učenika: "Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta"; 12) "Zaupajte, jaz sem svet premagal." 13)

I. del

DOMAČA HIERARHIJA IN DUHOVŠČINA

Poziv okrožnice "Maximum illud" v korist domače dusovščine

Ob koncu prvega svetovnega spopada, ki je povzročil žalovanje, opustošenje in pobitost, je omenjeno 14) apostolsko pismo Benedikta XV. odjeknilo kot klic duhovne obnovitve za nove, miroljubne osvojitve božjega kraljestva: edinega, ki more vsem ljudem, otrokom nebeškega Očeta, zagotoviti trajen mir in resnično blaginjo. Poslej je — v štiridesetih letih neutrudnega in plodovitega misijonskega delovanja — že tako srečni napredek misijonov bogatilo nadvse pomembno dejstvo: razvoj domače hierarhije in duhovščine.

V skladu s "končnim namenom misijonskega dela: po ostalih ljudstvih za stalno ustanoviti Cerkve in jo zaupati lastni hierarhiji, izbrani iz domačih kristjanov" 15), je ta apostolska stolica vedno v primernih okoliščinah in preudarno, v zadnjem času z značilno širokogrudnostjo, odločala, da se

vzpostavi ali povrne cerkvena hierarhija v tistih pokrajinah, kjer razmere dovoljujejo in svetujejo ustanovitev škofijskih stolic, in jih je, kolikor je bilo mogoče, zaupala domačim škofom. Sicer ni nikomur neznano, da je to vedno bil delovni program svete kongregacije "de Propaganda Fide"; vendar je okrožnica "Maximum illud" pokazala v polni razvidnosti, kot se do- tlej še ni zgodilo, vso važnost in nujnost tega vprašanja. Znova je pozvala — z vznemirjenim in priganjajočim glasom — vodstvo misijonov k neodlož- ljivi dolžnosti, da skrbi za duhovniške poklice in za vzgojo duhovščine, tedaj nazvane: domače, ne da bi ta pridevek kdaj vseboval kak pomen rasnega raz- ločevanja ali podcenjevanja, kar mora biti vselej izključeno iz govornice rim- skih papežev in cerkvenih dokumentov.

Razvoj pod vodstvom Previdnosti za vlade Pija XI. in Pija XII.

Ta poziv Benedikta XV. in nadaljni pozivi njegovih naslednikov Pija XI. in Pija XII. blaženega spomina so že dali blagoslovljene in vidne plodove. Vabimo vas, da se za to z Nami zahvaljujete Gospodu, ki je v misijonskih zemljah poklical dolgo in izbrano vrsto škofov in duhovnikov, Naših prelju- bih bratov in sinov, in tako odprl Naše srce silno tolažljivim upom. Dejansko nam že nagel pogled na statistike s področij, ki spadajo pod sveto kongrega- cijo "de Propaganda Fide", pokaže — če izvzamemo predele, ki so zdaj pod- vrženi priganjanju —, da je bil prvi škof azijskega izvora posvečen leta 1923 in prvi apostolski vikarji afriškega rodu imenovani leta 1939. Do 1959 je naštetih 68 škofov azijskega in 25 afriškega rodu. Domača duhovščina se je v Aziji dvignila od 919 v letu 1918 na 5.553 v letu 1957 in v Afriki od 90 na 1.811. Na ta način je hotel Gospod žetve¹⁶⁾ nagraditi trude in zasluge tistih, ki so se z neposredno akcijo in mnogovrstnim sodelovanjem predali misijon- skemu delu, sledeč ponovne nauke te apostolske stolice. Upravičeno je tedaj Naš prednik Pij XII. blagega spomina mogel trditi z resničnim zadoščenjem: "Nekdaj se je cerkveno življenje, kolikor je vidno, bujno razvijalo predvsem v deželah stare Evrope, odkoder se je širilo kot mogočna reka v predele, ki jih je bilo mogoče imenovati obrobje sveta; danes pa se javlja kot vzajem- no izmenjevanje življenja in energij med vsemi udi Skrivnostnega Kristuso- vega Telesa na zemlji. Ni majhno število pokrajin na drugih kontinentih, ki so že davno prešle dobo misijonske oblike svoje cerkvene organizacije, jih vodi lastna hierarhija in dajejo vsej Cerkvi duhovne in tvarne dobrine, med- tem ko so prej le prejemale."¹⁷⁾ Želimo očetovsko spodbuditi episkopat in duhovščino novih Cerkvá, naj prav posebno molijo in delajo, da bi bilo njih svečeništvo plodovito. Naročamo vam, da v poučevanju katekizma in v pri- digah pogosto govorite o častitljivosti, lepoti, nujnosti in veliki zaslužnosti duhovniškega poklica. Na ta način boste nagnili vse, ki jih Bog hoče pokli- cati k tako vzvišeni časti, da se bodo odzvali brez odloga in velikodušno božjemu klicu. Dajte, da bodo za to molile tudi vam zaupane duše, medtem ko vsa Cerkev po spodbudi božjega Zveličarja neprestano dviga k nebu proš- nje za iste namene, da bi Gospod "poslal žanjce na svojo žetev",¹⁸⁾ zlasti v teh časih, ko je "žetev velika, delavcev pa malo".¹⁹⁾

Bratsko sodelovanje med krajevno duhovščino in misijonarji iz drugih dežel

Čeprav so krajevne Cerkve misijonskih pokrajin ustanovljene in urejene z lastno hierarhijo, potrebujejo še vedno dela misijonarjev iz drugih dežel, bodisi zaradi velike razsežnosti ozemlja, bodisi zaradi rastočega števila vernikov in zaradi ogromne množice tistih, ki čakajo evangeljske luči. Sicer pa o teh misijonarjih lahko rečemo s svojim prednikom: "To nikakor niso tujci, zakaj vsak katoliški duhovnik je v zvestem izpolnjevanju svojih nalog kot doma povsod, kjer cvete ali se vsaja božje kraljestvo." ²⁰⁾

Naj torej delajo vsi skupaj v soglasju bratske, iskrene in čuteče ljubezni — natančnega odbleska ljubezni, ki jo izpovedujejo Gospodu in njegovi Cerkvi; v popolni, veseli in sinovski pokorščini škofom, "katere je Sveti Duh postavil, da vodijo božjo Cerkev"; ²¹⁾ vsakteri hvaležen drugemu za sodelovanje, "cor unum et anima una" ²²⁾. Tako bo iz načina, kako se ljubijo, očitno vsem, da so v resnici učenci Tistega, ki je dal ljudem za prvo in veliko navodilo, za "novo" in svojo zapoved — zapoved medsebojne ljubezni. ²³⁾

(Sledi.)

Prostovoljec

Ne vem, če ste že kdaj mislili na tole: Tisti edinstveno lepi dan, ko so angeli obstali, ker se je moralo zgoditi nekaj velikega. Bili smo priče temu. Ni važno, če smo bili že odrasli ali novorojeni v rokah botrov. Pred Cerkvijo smo na duhovnikovo vprašanje: "Kaj prosiš Cerkev božjo?" odgovarjali: "Vero!" Kolikokrat smo kasneje krstno obljubo ponovili!

Nihče te ni silil. Prišel si. Prosil si. Prostovoljec si bil in tak ostaneš. Toda — prostovoljec, ki je pripravljen na vsa povelja svojega Kralja!

Ste kdaj v tišini pomislili na vso to veliko slovesnost, ki je vir naše veličine in odgovornosti? Odlika naklada dolžnost. "CREDO" je ključ do Gospodove molitve "Oče naš". Da, od danes tudi moj Oče, kot vseh milijonov, ki žive na tej zemeljski obli... in jaz — njih BRAT!

"Pridi k nam Tvoje kraljestvo!" želja in dejanska težnja vseh naših dni. Ko prejmem pravico do tega božjega državljanstva, se istočasno obvezem do zadnjega diha, da bom služil s sposobnostmi, z delom in premoženjem, če mi bo dano.

“Zgodi se Tvoja volja” — mora biti moje geslo. Šele ko sem tako slovesno obljubil služiti Gospodu, se je krstna voda razlila preko čela v obliki križa: “Krstim te v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha!”

Ker 'le preveč pozabljamo na to osrednje doživetje vsakega katoličana, je sveta Cerkev po odločbi Pija XII. vklenila v veličastno velikonočno bogoslužje tudi vsakoletno obnovev krstne obljube.

Država zahteva, da izpolnjujemo civilne obveznosti. Isti razum, ki dočela z razumevanjem sprejema državne zahteve in predpise, čestokrat obnemore, ko gre za versko dolžnost. Naravni zakon trdi, da je red potreben v vsaki skupnosti, če le-ta hoče živeti. Če 'misijonska akcija svete Cerkve životari v primeri s čudovitim razvojem držav, je krivda na vseh tistih udih, ki so uverjeni, da je katolištvo izključno osebna in zasebna stvar.

Skozi vsa stoletja gre prošnja Križanega: “Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!” Sveti oče Janez XXIII. v prelepi molitvi za preganjano Cerkev, posebno na Kitajskem, pravi, da še vedno zaupa v živo bogastvo in učinkovitost Gospodove molitve... tudi za nas! Res je, da se ne zavedamo grehov opuščanja misijonskega delovanja.

Sveti Pij X. je zaklical: “Moja največja odlika je v tem, da sem krščen! To odliko delim s cestnim pometačem in novokrščenim v Afriki.”

Če 'te svetniške besede razmislimo, pridemo do dveh zaključkov: da je sveti krst odlika in ključ do vseh vrednot svete vere. Drugič pa, da sveti krst nalaga obveznost misijonskega dela za vse brez izjeme, po nauku Pija X. Vsi: sveti oče in novokrščenec so na isti točki — vsi so otroci božji — vsi delavci v Gospodovem vinogradu. Danes, ko po besedah Pija XII. Sv. Duh veje preko sveta kot še nikdar ni od prvih binkošti. Kot prvi učenci Gospodovi tudi mi 'zaznavamo v pravi luči božji načrt. Milost spoznanja mora “izravnati, kar je krivega”. Zaman se bo ubijala peščica misijonarjev, če ne bo pri njih trudu podpore in opore vsega katoliškega sveta. Oblika dela je različna, a cilj je vedno isti: misijonsko delo in misijonsko sodelovanje.

Glavno je, da tam, kjer smo, delamo z misijonskim srcem, “in prerajeno bo obliče zemlje”.

Počasi, a vztrajno si mora vsakdo vzgojiti misijonsko dušo. Priložnosti za to nam nikoli ne zmanjka. Treba je samo pozornosti. Praktični katoličan čuti, kaj je žrtev. A 'pozna tudi čarobno moč klica: VSE ZA MISIJONE, VSE ZA BOGA! V cvetu let umirajoča zavetnica misijonov je hodila kljub smrtni utrujenosti: “Za misijonarja!”...

Vnebohod je. Pred Kristusom je množica. Apostoli in učenci. Gospod se vzravna. Pogled mu obvisi na slednjem od njih. Besede, ki jih izgovori, so za vse in za vsakogar: “Pojdite,... učite,... krščujte vse narode!” Izpolnili so oporoko Najvišjega Misijonarja. Danes je vrsta na meni, da jo izpolnim!

S. ŠUBELJ,

usmiljenka na Portugalskem.

STOPIL BOM K OLTARJU BOŽJEMU

LITURGIČNO ŽIVLJENJE V MISIJONSKIH POKRAJINAH

Nemalo so se začudili prebivalci mesta Uden na Holandskem, ko so lanskega septembra videli prihajati indijskega kardinala Graciasa, 37 afriških in azijskih škofov s kakimi 10 duhovniki. Ostali naj bi cel teden. "Po kaj so vendar prišli v ta holandski kot?" — Zbrali so se na kongres, na katerem so razpravljali o liturgiji v misijonskih deželah.

Avstrijski jezuit Hofinger ima največ zaslug, da je do kongresa prišlo. Bil je misijonar na Kitajskem, po izgonu je pa na Filipinih ustanovil Misijonsko pastoralno središče.

Kot ustanovitelj imenovane organizacije v prid misijonom, je šestkrat prepotoval skoraj ves misijonski svet. Ugotovil je, da liturgija v misijonskih deželah še zdaleka ne doseza, kar bi morala. Na mnogih krajih prav malo vedo, kaj uče o liturgiji zadnji papeži. Poznanje in prilagoditev papeških liturgičnih navodil misijonskim deželam je nujno potrebno. Čim več misijonskih škofov naj bi se zbralo, da bi skupno pretresli, v kakšnem smislu naj bi se v njihovih škofijah uresničile že dane odredbe in kaj bi bilo po njihovem mnenju potrebno prositi v Rimu, da bi bila liturgija zares nekaj živega.

Vožnjo so večini škofov omogočili nemški katoličani. Bivanje samo na Holandskem so pa plačali Holandci.

Sveti obredi morajo duhovno "hraniti"

Škofje priznavajo, da verniki ne razumejo mašnih in zakramentalnih obredov. In kako naj bi ljubili nekaj, česar ne razumejo? Indijski kardinal Gracias, ki je bil predsednik kongresa, je takole izrazil svoje prepričanje: "Sodim, da smo mi, ki vodimo Cerkev v misijonskih deželah, poklicani, da ponižno povemo, katere liturgične spremembe in prilagoditve so potrebne, če hočemo, da bodo naši verniki med svetimi obredi duhovno rasli."

Kongresna poročila so se strinjala v misli, da se v misijonih niso poslužili liturgičnih ugodnosti, ki jih je Rim ponudil misijonarjem prostovoljno ali na prošnjo misijonskih škofov. Poročevalci so priznali, da se glede liturgičnih sprememb mnogi vrte v začaranem krogu. Prosijo v Rim, naj bi jim dali kaj več svobode. Ko so dovoljenje dobili, ga pa ne porabijo in praktično naobrbejo, ampak prosijo v Rim, da bi jim dovolil kaj drugega.

Le posamezniki so razumeli, da je treba začeti s tistim, kar so rhovne cerkvene oblasti že dovolile. Tako je na primer škof-pomočnik iz Delhi govoril o liturgični obnovi, ki jo je začel kot stolni župnik v Bombayu. Držal se je navodil obredne kongregacije, izdanih 3. septembra 1958, in med drugim uvedel navado, da so verniki prinašali v procesiji svoje darove v trenutku, ko je mašnik daroval kruh in vino. Tako so razumeli, da tudi oni darujejo z duhovnikom; da bo duhovnik posvetil nekaj njihovega, kar jim bo vrnil v svetem obhajilu. Kruh in vino, ki sta podobi človekovega dela in trpljenja, bosta spremenjena v Telo in Kri Kristusovo. Kristus s svojim Telesom, Krvjo in božanstvom, ki ga prejmejo v svetem obhajilu, bo tisti, ki jim bo pomagal delati in trpeti, pripravljati kruh in vino do

prihodnje nedelje, do prihodnje svete daritve. Verniki izročé duhovniku kruh in vino, da ju med sveto mašo spremeni v Kristusa. Duhovnik jim bo pa dal Kristusa, ki bo njih dušna hrana. Verniki se odrečejo nečemu, kar bi služilo telesu, in prejmejo nekaj za dušo.

Kaj pa tam, kjer ni duhovnika?

Prepogosto se dogaja, da verniki iz oddaljenih vasi ne morejo iti vsako nedeljo v večja središča, kjer se daruje sveta maša. Vendar je pa nedelja tudi zanje Gospodov dan. Zbirajo se k molitvi, ki jo vodijo katehisti ali pa kak ugleden katoličan.

Skof Cauwelaert iz Belgijskega Konga je glede teh zbiranj k skupni molitvi ob nedeljah in praznikih povedal ceč zanimivih stvari. Misijonarji so preštudirali navade domačinov ob rojstvu, poroki in smrú. Ob teh prilikah se vsaj v Afriki vaščani zberejo, da se skupno povesele ali pa izrazijo sožalje. Te navade so misijonarji pokristjanili. Ohranili so vse, kar ni bilo slabega v tem "narodnem blagu", ki prehaja iz roda v rod. Na ta način se je novospreobrnjencem olajšala pot iz poganske preteglósti v krščansko sedanjost in v vsak dan bolj krščansko bodočnost. Vse, kar je bilo v preteklostí dobro, smejo vzeti s seboj v krščansko življenje.

Nedeljske sestanke kristjanov tam, kjer ni duhovnika, so misijonarji organizirali po zgledu drugih sestankov, na katere so bili verniki že navajeni. "Če se zberete in posvetujete glede skupne žetve, zakaj se ne bi zbrali, da se skupaj pogovorite z Bogom?"

Latinski obredni jezik

Vsaj med mašo mora duhovnik govoriti z Bogom v latinskem jeziku. Pa ne samo z Bogom, ampak tudi s prisotnimi. Vselej, kadar se obrne k vernikom, da jih povabi k molitvi z besedami Dominus vobiscum - Gospod naj bo z vami, jih nagovori v jeziku, ki ga skoraj nihče ne razume. V krščanskih deželah si verniki pomagajo s prevodi v živi jezik, ki ga poznajo. V misijonskih pokrajinah je pa mnogo nepismenih. Ne razumejo latinščine, pa tudi v lastnem jeziku ne znajo brati. Zato jim pa maša že ničesar ne pove. Morda razumejo eno ali drugo kretnjo duhovnikovo: Ko drži roki razprostrti, pričakuje, da mu bo Bog nekaj izročil. Ko poljublja oltar, izraža misel, da je oltar nekaj svetega. Seveda so jim razložili sveto mašo, ko so jih pripravljali, če so odrasli, za krst, ali pa za prvo sveto obhajilo, če gre za tiste, ki so bili krščeni že v otroški dobi. Vendar pa vemo, da od teh razlag navadno ne ostane veliko v spominu. Zato moramo dati prav kardinalu Graciasu: "Čeprav ima Cerkev veliko razlogov, da ohrani latinski obredni jezik, smo pa vsi prepričani, da bi se moralo vsaj berilo in evangelij, ki sta namenjena ljudstvu, tudi med mašo brati v jeziku, ki ga verniki razumejo."

Zapadna miselnost je v misijonih nerazumljiva

Čeprav smo rekli, da verniki v misijonih razumejo nekaj kretenj duhovnikovih, moramo pa dostaviti, da so druge, ki jih ne razumejo ali pa napačno razumejo. Obredi s svojim ponazarjanjem so proizvod rimsko-grškega duha. Ko se prenašajo v tako različna okolja, kot so na primer indijsko, afriško ali japonsko, že nič več ne ponazarjajo in razlagajo resnico,

ampak spravljajo celo v zmoto. Namesto, da bi dvigali k Bogu, spominjajo na stvari. Zgleda, zato trditev, so zborovali iz Udena, dali v poljubljani oltarja. Cerkev pravi, da s poljubom duhovnik počasti Kristusa, ki ga oltar predstavlja. Za Indijca je pa poljub izključno ljubezenskega (erotičnega) in značaja. Zato ga pa poljub med svetimi obredi začujajo, če ne vznemirja, isto bi lahko rekli, in navadi, da si zaročena med poročnimi obredi podata roki, o maziljenju na prsih in hrbtu pri krščenju odraslih, o polaganju soli na jezik odraslega novokrščena.

Ugotovitev: * * * * *

Misijski skofje bodo prosili sv. Stolico, naj bi jim dovolila neka liturgičnih prilagoditev. Tako bi se, na primer v deželah, kjer poljub pri cerkvenih obredih preseneča, če ne pohnjuje duhovnik dotaknil oltarja s celom in ne z ustnicami. Prosili bodo, da bi se prošnji dnevi v različnih deželah smeli obhajati v različnih letnih dobah, ker tudi žetev ni povsod istočasno. Dosedaj se je dogajalo, da so v nekaterih misijskih deželah prosili za božji blagoslov polju in dobro žetev, ko je bila le-ta že pospravljena.

Kardinal Gracias je šel še dalje: "Če je v prvih stoletjih Cerkev dovoljevala različne liturgične oblike (rimsko, grško, širsko) zakaj naj bi danes prepovedovala nekaj posebnosti Indijcem, Kitajcem, Afrikancem?"

V letosnjem juliju, ob priliki svetovnega euharističnega kongresa v Münchenu, se bo kongres v Udenu na nek način nadaljeval. Udeleženci kongresa v Udenu so namreč prišli do prepričanja, da liturgične obnove ni more biti tam, kjer na starinski način uče katekizem in kjer je sveto pismo še večinoma nedostopno. Zato se bodo v Eichstattu resno vprašali, če je poučevanje katekizma v različnih misijskih deželah v skladu z modernimi vzgojnimi načeli in s kulturno višino katekiziranih ljudstev.

STANKO BOLJKA C.M.

Čeprav bi se lahko pričakovalo, da bo v Udenu, kjer se je krščanstvo širilo tudi v Rimu, latinski Duha viti Otčen píše v 8. stol. "Grah upo-"

O istem prevažnem misijsko-liturgičnem kongresu na Holandskem smo prejeli poročilo, ki nam podaja nove podrobnosti o njem in ga zato tu objavljam.

Ugotovitev misijsko-liturgičnega tečaja v Udenu so izredno pomembne in čez vse poučne: kažejo nam, kako je danes z misijonstvom, pa kako živahno danes Cerkev v misijskih deluje. Vse to pa so na tečaju sprožili tudi vprašanja liturgičnega značaja; naznačena rešitva teh ne bodo ostale samo v zapisnikih uspelega tečaja, marveč bodo prav gotovo pobudile precejšnje liturgične

na H... od drugega našega dopisnika, o njem in ga zato tu objavljam. Kako je liturgično vprašanje v misijskih aktualno, pa ni treba posebej naglašati. Kdor ve, kako Cerkev v misijskih bolj v resnici kolikor vedno novih vprašanj mora reševati, si lahko (predstavlja) kako se v prav na tem področju njenega svetovnega delovanja pojavljajo nove težave in vedno novih vprašanj. Na tečaju so obravnavali

predvsem pet velikih zadev: Prvi dan so govorili o osnovnem predmetu "Misijoni in liturgija". Naslednje dni pa o sv. maši v misijonskih deželah, pa spet o liturgiji zakramentov. Slednjič so obravnavali tudi obrednik in končali z liturgično vzgojo in sodelovanjem vernikov. Navédi mo nekaj izvlečkov iz najvažnejših ugotovitev:

Živa liturgija. — Kardinal Gracias je kongres začel z besedami: "Pozneje kdaj bodo na liturgično gibanje teh dni gledali kot na značilni pojav sodobnega katolicizma. Mi pa ga moramo imeti za znak božje previdnosti v naših časih, za dokaz, da Cerkev vodi Sveti Duh, za dokaz njene živosti... Namen liturgičnega gibanja je, da privede vernike do močnejšega sodelovanja in tesnejšega liturgičnega življenja s Cerkvijo. Prvi in poslednji namen liturgije je prav gotovo slava božja. A to slavljenje zahteva, da krščanska skupnost sodeluje in šele s tem sodelovanjem se verniki zares v pravem krščanskem duhu vzgajajo. Aktivno sodelovanje pri najsvetejših skrivnostih in pri javni molitvi Cerkev je prvi začetek, izhodišče in vir pravega krščanskega duha... Da pa liturgija postane to, kar naj je — služba Bogu v duhu in resnici vsega občestva in šola krščanskega duha — v ta namen poziva liturgično gibanje k "živi liturgiji". S tem mislimo na liturgijo, pri kateri verniki lahko izrazijo svoja čustva in ki zato lahko zanje postane resnično versko doživetje... Prvo pa je temeljiti pouk vernikov, razlaga liturgije same. Zdi se pa, da je danes potrebno še več; posebno za misijone: potrebna je tudi reforma in prilagoditev liturgije same..." Tako je kardinal orisal naloge tega prevažnega kongresa. Naslednja poročila naj bi potem podrobno obravnavala posamezna vprašanja in skušala nakazovati tudi primerne rešitve. Škof Blomjous iz Vancex (Tanganjika) je pokazal na odlični pomen liturgije za verski pouk v misijonih. "Resnično globoko in dejansko doživetje liturgije je eden bi-

stvenih pogojev za zakoreninjenje Cerkve v misijonih. Ta pogoj pa lahko uresničujemo vsi, predvsem z zgledom, ko vsak v svoji župniji živimo liturgično." Posebno pozornost je med poslušalci zbudil referat dr. Janeza Schütteja, generala SVD., o "Prvenstvu verskega in duhovnega vpliva v misijonih" Ta znameniti misijonar je navajal: "Na Kitajskem so nam komunisti vzeli skoraj vse cerkve, vse šole, bolnišnice in druge zavode, vse, kar smo si z velikim težavam gradili celo stoletje. Vzdržalo je le tisto, kar smo v teku let zgradili v dušnih svetiščih naših vernikov. In vse, kar smo v tem pogledu zamudili, se nam je hudo maščevalo. Zunanje delo in zavodi, vse to je izginilo čez noč; neštevilna duhovna svetišča pa živijo."

Prilagoditev (akomodacija). — Prav poučen je bil tudi pogled v misijonsko zgodovino. Bistveno je imela prva Cerkev prav iste težave in vprašanja, kot se danes pojavljajo v misijonih: morala je uvajati krščansko bogoslužje v docela poganski okolici. Morala je računati s poganskimi navadam, le-te, kolikor je bilo možno, pokristjaniti in jim dati pravi smisel. To se je začelo že pri jeziku. Za bogoslužne sestanke so izbrali jezik, ki ga je ondi ljudstvo govorilo. Grški v tistem delu rimske države, kjer se je grško govorilo. Ko pa se je krščanstvo širilo tudi v Rimu, latinski. Duhoviti Origen piše v 3. stol.: "Grki uporabljajo grščino, Rimci latinščino, vsi drugi narodi molijo in slave Boga vsak v svojem jeziku. Bog, gospodar vseh jezikov, čuje njih molitve v različnih jezikih, kakor če bi se do Njega dvigale v enem samem. Kajti On ni kakor ljudje, ki drugega jezika ne razumejo, če samo enega znajo." V svojem koledarju praznikov je skušala Cerkev poganske praznike nadomestiti s krščanskimi in jim dati tudi zunanji sijaj in privlačnost. Prizadevanje: vse izenačiti in vse na eno kopito umeriti, ki se je pojavilo v začetku srednjega veka, ni lastno že tudi prvi krščanski Cerkvi. Poleg mnogo dobrega je to prizadevanje rodilo tu-

Zamisliva fotografija iz domovine. Duhovnik, drugi od leve, je pisec tega poročila, nekdanji začetnik in urednik "Katoliških misijonov" pred skoraj štiridesetimi leti, lazarist Andrej Tumpelj, ki ga posebno zanimajo tri vprašanja v življenju Cerkve: liturgija, misijoni in delo za zednjenje. Za to slednje ima veliko prilike v svojem vsakdanjem duhovniškem delokrogu. Deluje namreč kot župnik v Smederevu v Srbiji, kjer je večina pravoslavna, pu se rad druži s pravoslavno duhovščino. Na tej sliki ga vidimo v družbi pravoslavnega zlatomašnika, ruskega prota (delka) Alekseja Lomikvskija.

di veliko škodo prav v tem, da je liturgija ohromela in postala vedno bolj nerazumljiva. Sodelovanje vernikov, ki naj bi bilo bistvo vsake liturgije, se je vedno bolj manjšalo, postalo je skora, že docela nemogoče. Papež Gregor Veliki je spregovoril besedo, ki bi jo bilo treba tudi danes vneto premisljati: "Različnost navad in običajev nikakor ni v škodo sveti Cerkvi, samo da ostane edinstvo v veri."

Tomaz Ferdinand, škof v Tubicori nu v Indiji, je naglasal, da je treba preosnovati liturgijo v misijonskih deželah. Posebno v Indiji je naravnost nujno, da se katoliška liturgija izoblikuje po indijskem vzoru; treba se je prilagoditi indijskim običajem in praznikom.

Tudi škof Van Melbecke, apostolski

vizitator iz Singapureja je zatrdil, kako nujno je, da se vsa liturgija na Daljnem vzhodu čimprej reformira. V tamkajšnjih deželah velja krsanstvo pogosto za "zahodni uvoz", ker oblika in oblika njegova stvarjati vtis zahoda. To pa pri prebujajočem se nacionalizmu buji sovratstvo do vsega, kar je zahodno in posebej se evropsko. "Kakor je za zahodne kraje latinščina bistveni vzrok, da večina ljudi liturgije ne razume, tako je Daljnemu vzhodu tuj ne samo jezik, marveč tudi simboli, barve, oblačila, glasba, kretanje in drza. Praktično prilagojevanje liturgije pa bo seveda potrebno premmogih ozirov, obzira, znanja in potrpežljivosti."

Mnogi evropski kristjani se bodo čudili, ko bodo čuli, kako napredni so v li-

turgiji; afriški kristjani, kakor je o tem na kongresu poročal p. Nühlmann, cap. "Nikjer ni v navadi, da bi se obhajilo delilo izven svete maše. Zelo redko ho- ste slišati tisto obliko slovesne maše, ki se odigrava nad glavami verske srenje, izključno med mašnikom in med pevci na koru. Tihne maše, ko duhovnik zase mašuje in verniki zase molijo, brez stika z oltarjem, v Afriki ne poznajo. Tudi pri mašah v delavniških ljudje molijo in poejo. Vsak vernik zna na pamet vsa stalna besedila in celo vrsto pesmi. Tudi za Afriko liturgično gibanje izredno veliko pomeni.

V času prenapetega nacionalizma zamorski narodi čutilo in odklanjajo premočno vezanje na zunanje oblike evropskega kščanstva kot neke vrste "duhovno kolonizacijo". Afričan tudi neče gledati samo od strani razne duhovni- kove obrede, marveč hoče z njimi sodelo- vati in liturgijo dejansko sodoživljati". Zelo temeljito so razpravljali, kako bi obliko sveta maše prilagodili posamez- nim misijonskim pokrajinam, kako bi prilagodili obrede in besedilo pri podo- ževanju zakramentov, kako uredili služ- bo, požio brez duhovnika, kar je za mi- sijeone še posebej vazno.

Jezik ljudstva. — Najpogostejše so se spet in spet vračali k vprašanju, ka- ko v liturgijo uvesti jezik ljudstva, to predvsem pri sveti maši in pri službi božji. Dr. Klement Tillman je dobesed- no izjavil: "Govorijo, da latinscina služi edinstvu Cerkve. Toda, ah je to cisto- res?" Pokojni tajnik Propagande, kardinal Constantini je rekel, da za misijon ni ovira kitajski žid, ampak da je la- tinscina glavna ovira. Tu se vidi, da je vsekakor pri glavnih delih svete maše prav latinscina čista sila, ki razdružuje, ki nošera, da duše zaradi nesodelovanja pri sveti daritvi neprečeno mnogo iz- gube. Kar je slišati pri božji službi: pe- sem, ljudstvo, branje, pozdrav duhov- nika in njegova molitev, vse mora biti obvezno v ljudskem jeziku! Jezus je z učenci molil v svojem materinem jezi- kul. Pri mnogih narodih je Cerkev že ta-

koj spočetka samo po sebi umevno ra- bila pri službi božji njih materini jezik. Grozotno je odkritje, če ti postane jas- no, kako slabo doživlja v premnogih župnijah ob delavnikih sveto mašo člo- vek, ki pošteno išče Boga! Duhovnik ta- korekoč prezira svoje lastne brate in sestre. Morebiti je oltar, kjer mašuje, že kakih trideset metrov vstran od njih. Torej se jim ne bliža, niti jih ne po- gleda, celo pri Dominus vobiscum gleda sam predse. Ne pozdravi jih, ne nago- vori jih, hrbet jim obrača, v tujem je- ziku jim govori, sam molí, sam vse dela. Tujemu ob skovalcu bi prav lahko pri- šlo na misel: Na vsem svetu ni zbora, ne majhnega ne velikega, kjer bi pred- sednik svojih zborovalcev ne nagovoril, jih ne pozdravil in se z njimi povezal. Le pri enem zboru, pri eni skupnosti se to godi: pri tej, kjer obhajamo Gospo- dovo gostijo ljubezni. . ."

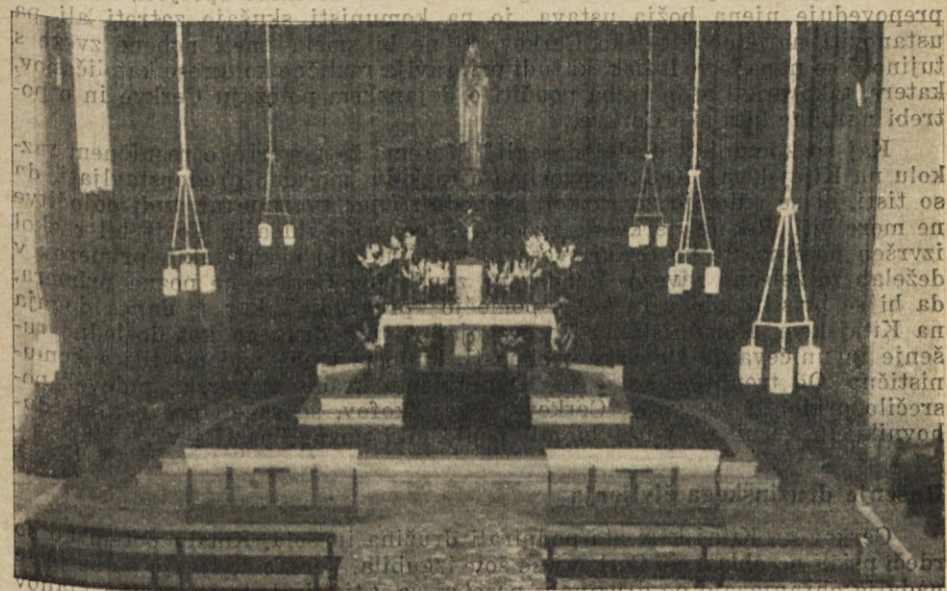
Tillmanova sklepna beseda naj bi bi- la vsem v krepak opomin. Takole pravi: "Neprenehoma moramo moliti, da bi Cerkev v vsakem pogledu postala taka, da bodo v njej danasnji ljudje in ljudje v Aziji, v Afriki in pri nas lahko in ne- posredno našli Kristusa. Med Kristusom in resitve lačnim in potrebnim člove- tvom ne sme biti gore, pa najsi že bo ta gora: ljuba navada, alj duhovna len- nivist, alj samoljublje, po zgodovini v Evropi ustvarjeno, alj brezobzirnost, ki pozablja na preproste ljudi, na nepis- mene, na narode drugih dežel. Nobena mrtva tradicija ne sme paciti živega Telesa živega Kristusa v Cerkvi! Vsi narodi, vsak v svoji skupnosti, ki jim jih je bil Bog odkazal, naj najdejo pri božji službi v Cerkvi tisto mesto, kjer bodo srečavali Kristusa, kjer bodo našli pot in način, da bodo v duhu in v resni- ci slavili Očeta v nebesih. V tej smeri vsi veliko molimo!"

Družinski očetje — diakoni? — Pri razpravi na tem misijonsko-liturgič- nem kongresu se je pojavilo tudi vpra- sanje, ki ga ponovno razmotrivajo, ne- kateri navdušeno pozdravljajo, drugi pa spet odločno odbijajo.

Nadškof v Nagpurja (Indija), je poročal o predmetu: "Družinski očetje kot diakoni." Kljub vsem pomislekom tistih, ki odklanjajo misel da bi diakonat uvedli v nekdanji, starodavni obliki, misli ta nadškof, da bi prav diakonat bil lahko bistvena pomoč v misijonih. Diakoni bi lahko poučevali (kateheti), kiščevali, obhajali pomagali tudi v verskih zadevah; tako bi močno razbremenili preobložene misijonarje - duhovnike, ki jih povsod tako primanjkuje. Kjer ni stalnega duhovnika, bi diakon lahko vodil bogoslužje, zbiral vernike. "Posebno za eno skupino bi diakonat odprl vrata v Cerkev, ker bi bil brez celibata:

za duhovnike raznih protestantskih ločin. Zadnja leta je čutili, da se iz teh ločin vedno večji tok bliža Cerkvi. Velika težava pa je za poštene in iskrene iskalce resnice prav celibat. Velike so ovire, ki jim branijo prestop v katoliško Cerkev: Ali naj gredo spet v laični stan, ko bodo prestopili? Kako bo z njih družino in z njenim obstankom? Kako naj se znova s čim drugim zaposlejo, če so morda že v letih? Najbolj pa jih vznemirja zavest, da ne morejo uresničiti svoje najvišje želje, da bi namreč tudi po prestopu apostolsko služili Bogu. Za vse te ljudi, ki jih ni malo, bi bil diakonat pravi blagoslov."

Kot vsi komunisti na svetu, imajo tudi kitajski za kealo: "Mir na vaško čeno." Svedča se na istočasno pripravljajo na vojno. Kar hočejo doseči? Spodnja slika kaže glavni oltar cerkve Marije Kraljice pri Baragovem misijonšču v Slovenski vasi v Lanusu, kjer so začeli z drugim letnikom; prejšnjim gojenjem so pridružili štiri novi. Glavni namen Baragovega misijonšču je vzgoja novih misijonških poklicev in pospeševanje slovenske misijonske akcije sploh. Zato misijonški prijatelji radi pomagajo Baragovemu misijonšču s svojimi molitvami in misijonsko pomočjo. Marija, Kraljica sveta, in Baraga bosta njih velika priprošnjaka.

NESREČNA KITAJSKA

PREGLED POLOŽAJA KATOLISKE CERKVE V DANASNJI RDEČI KITAJSKI

Precej let je že minilo, odkar so morali škofje, duhovniki in dedovničje tujih narodnosti zapustiti Kitajsko. Tudi papeški predstavnik nadškof Ribers je odšel, ker so ga prisilili. Domači duhovniki in škofje so pa odhajali v tujino. V zadnjih letih svojega življenja je Pij XII. tiskrat pisal Kitajskim katoličanom. V pismu z dne 17. januarja 1952 pravi papež, da katoliška Cerkev ni nobenemu narodu tujka in še manj sovražna. Dne 7. oktobra 1954, ko se je na Kitajskem že začel razširjati nauk o "treh svobostinah", pravi Pij XII., da Cerkev teh svobostin ne more sprejeti, ker "rasprotujejo edinosti Cerkve. Tretjič je pisal papež Kitajcem dobre tri mesece pred svojo smrtjo. Na Kitajskem so se začela ustanavljati "katoliška domovinska udruženja." In pod pretvezo, da morajo tudi verniki ljubiti domovino, "jih silijo, da sprejmejo brezbožna načela, kot jih uči komunizem".

Kot vsi komunisti na svetu, imajo tudi kitajski za geslo: "Mir za vsako ceno". Seveda se pa istočasno pripravljajo na vojno. Kar hočejo doseči je, da bi drugi narodi spali in ne mislili na obrambo. V zvezi z gonjo za mir pa obtožujejo škofe in duhovnike, da so v zvezi z Vatikanom in drugimi imperialističnimi narodi, ki hočejo vzeti zemljo in svobodo sosedom, med katerimi so tudi Kitajci. Zato pa, pravijo komunisti, mora biti Cerkev popolnoma odvisna od civilnih oblasti, ki jo bodo nadzorovale kot vsako drugo organizacijo. Ker pa Cerkev takega nadzorstva ne more sprejeti, ker ji to prepoveduje njena božja ustava, jo pa komunisti skušajo zatreti ali pa ustanoviti narodno kitajsko Cerkev, ki ne bi smela imeti nobene zveze s tujino. Vse napade vodi tisk, ki tudi pripravlja različne kongrese katoličanov, katere, tako pravijo, je treba poučiti o dejanskem položaju Cerkve in o potrebi narodne kitajske Cerkve.

Kaj so komunisti doslej dosegli? Moremo že govoriti o resničnem razkolu na Kitajskem? Kadar govorimo o razkolu, moramo predpostavljati, da so tisti, ki se odločijo za razkol, svobodni. Kjer svobode ni, tudi odločitve ne more biti. Res je, cerkvena zgodovina govori o slučajih, ko je bil razkol izvršen nasilno. Še po drugi svetovni vojni je bilo nekaj takih primerov v deželah za železno zaveso. Vendar pa zgodovina Cerkve ne pozna primera, da bi se prisilil kdo v razkol s pomočjo "prevzgoje", kar se danes dogaja na Kitajskem. Komunistična "prevzgoja" ni nič drugega kot dosledno rušenje in uničevanje človeške osebnosti, ki jo je treba nadomestiti s komunistično. Od trenutka, ko se je "Osrednjemu uradu za verske zadeve" posrečilo pridobiti za svojo "Cerkev" nekaj škofov, so začeli prevzgjati duhovnike in vernike, ki naj bi bili podložniki novih "pastirjev".

Rušenje družinskega življenja

Cerkev na Kitajskem sta podpirali družina in šola. Kmalu potem ko so rdeči prišli na oblast, je Cerkev vse šole izgubila. Versko življenje pa se je še nadalje ohranjalo po družinah, posebej še v tistih, katerih večina članov

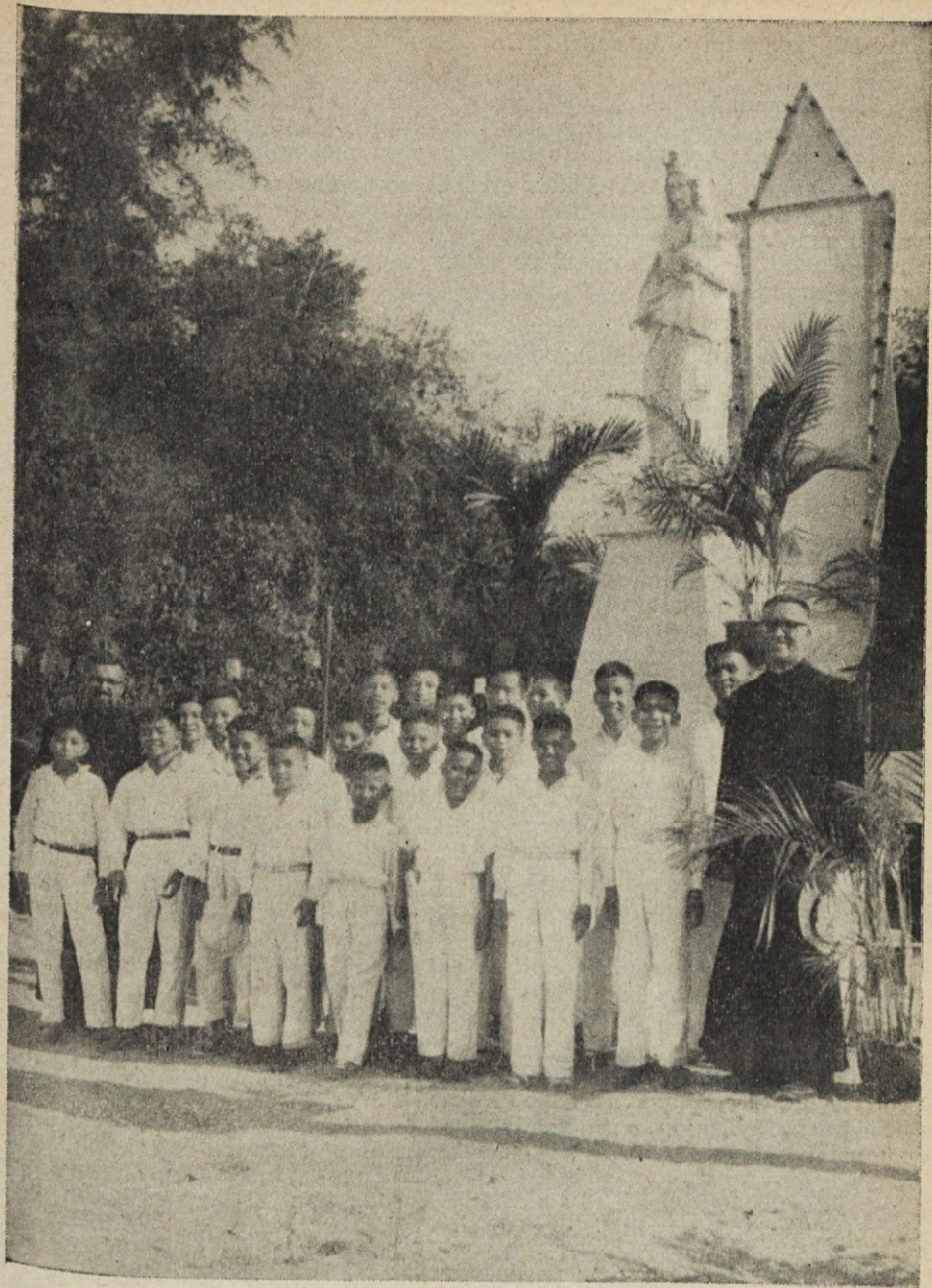
je bila že krščena. Tudi širila se je Cerkev. Še celo tam, kjer ni bilo dušnih pastirjev, je Marijina legija vršila lepo apostolsko delo. Če bi kitajska družina ostala to, kar je bila: trdna vez med vsemi družinskimi člani, bi Cerkev ne izgubila veliko vernikov. V vsaki družini bi ne samo gledali, da nobeden že krščen ne odpade, ampak bi skušali pridobiti za krst tudi še nekrščene. Tisti, ki poznajo kitajske razmere, pravijo, da je tam "družinsko apostolsko delo" zelo uspešno. Kar bo počasi, a gotovo uničevalo kitajsko družino, tudi krščansko, se je začelo v letu 1958. Vlada je odredila to, kar imenuje "skupnostno izkoriščanje". Šla je mnogo dalje kot pa Rusija v katerikoli dobi svoje štiridesetletne revolucije. Dolgo časa so kitajski komunisti o svojih namelih molčali. Vendar pa tolikega množičnega gibanja ni bilo mogoče dolgo časa zakrivati. Ko je zapadno časopisje prineslo prve novice iz province Hopeh, so komunisti javno in jasno razložili, kaj nameravajo in kaj so že napravili. Do tedaj, 30. septembra 1958, se je osnovalo 640.000 kmečkih združenj v 23.397 "ljudskih izkoriščanjih" z 112.240.000 družinami, ki predstavljajo skoraj 95 odstotkov vseh kmečkih družin na Kitajskem. Dnevnik Jen Min Jih Pao je prinesel v avgustu 1958 članek, v katerem pravi: "Kitajska napreduje z vrtoglavo naglico. Ni še dolgo, ko so kmetje, ki so starejši od petdeset let, mislili, da je zanje že prepozno in ne bodo videli zlate dobe komunizma. Sedaj pa celo tisti, ki so že osemdeset let stari, upajo, da bodo tako srečni".

Vsako skupnostno ali ljudsko izkoriščanje družin kakih sedem tisoč družin, ki bodo vnaprej skupno "proizvajale" in so v ta namen morale odstopiti vso zasebno lastnino državi. Če je potrebno, jih preselijo par tisoč kilometrov proti severu ali proti jugu, na vzhod ali zahod. Za komuniste je to nekaj brezpomembnega. Jedo v skupnih obednicah in imajo skupne spalnice. Otrok že ne pripada več družini, ampak državi, ki ga bo vzgajala, ko bodo morali starši delati za državo. Država nadzira od jutra do večera vse te človeške mravlje. K delu in počitku kot tudi k zabavi jih kliče žvižg nadzornikov.

"Osservatore Romano" je označil skupnostna izkoriščanja kot napad na samo človeško naravo. Družinsko življenje že ni več možno v takih razmerah in še manj krščansko družinsko življenje. V svoji dvatisočletni zgodovini Cerkev še ni živela v podobnih razmerah. V takih razmerah se Cerkev ne more prilagoditi, ker so ji vzete vse možnosti udeleževanja in je vsak najmanjši pojav krščanskega življenja takoj zadušeno. Tudi če bi odrasli kristjani v tako nečloveških razmerah mogli ohraniti svojo vero, kako naj jo ohranijo otroci in mladina?

Omejevanje rojstev

Komunisti propagirajo po vsej Kitajski omejevanje rojstev. Od časa do časa časopisi poročajo, kaj se je že doseglo. Pri propagandi sodeluje 47.000 zdravnikov, bolničark in babič in vsake vrste uradnikov. — "Sedaj že vsak Kitajec ve, da je rojstva treba omejevati. V velikih množinah se prodajajo sredstva proti spočetju. Doda se pismena razlaga za one, ki znajo zbrati, nepismenim pa prodajalec ustno razloži njih uporabo." — "To narodno gibanje v prid omejevanju rojstev," pravi časopis Hopej Jih Pao, "je že odprlo oči mnogim. Pozabili bodo na bajko, da je Bog tisti, ki določa, koliko otrok mora biti v vsaki družini."

Misijonar Andrej Majcen SDB, izgnani kitajski misijonar, odlično deluje v Vietnamu.

potovanje in mu preskrbeti vse potrebne listine. Ti ljudje nam bodo veliko pomagali, ker nam bodo odkrili pravi obraz Cerkve in razmere, ki vladajo v njej.

8. — Komunistični aktivisti morajo biti delavni. Poznati morajo šibke točke cerkvene organizacije, porabiti vsako nesoglasje in iskati protistrup versko-cerkveni propagandi, da bo tako naša napadalna črta vedno širša.

9. — Vsak tovariš, ki ima v stranki vodstveno mesto, mora vedeti in razumeti, da je katoliška Cerkev usuznjena kapitalizmu in ji zato nihče ne sme prizanašati. Protestantizem, ki je v zmoti, ko misli, da bo mogel soživeti z nami, je treba ovirati, da ne bo napredoval. Tako bo počasi umrl naravne smrti”.

Je razkol kitajskih katoličanov resničen razkol?

Pređen je bilo objavljeno tretje pismo papeža Pija XII. kitajskim katoličanom, so se mnogi vpraševali, če se more govoriti o kakem razkolu v slučaju, ko katoličane s silo ločujejo od Rima. Tako na primer v “Eglise vivante” pravi članar: “V nakazanih okoliščinah še moremo govoriti o pravem razkolu? Ne pozabimo, da ima komunistična propaganda navado, da prikazuje že kot dejstvo to, kar ravno skuša doseči. Če bi kar gladko sprejeli, kar trdijo komunisti, bi bila to voda na njihov mlin”. — Po objavi papeške enciklike so pa mnogi mnenja, da je do razkola zares prišlo. Ne jemljejo dosti v poštev, da je večina “razkolnikov” napravila usodni korak le, ker je bila komunistična prevzgoja polna strahot.

Papež v svojem pismu ne rabi besede razkol, a jasno pove, kam bodo zašli duhovniki in verniki, če bi ostali na poti, na kateri so. Enciklika seveda noče in ne more govoriti o stanju vesti pri tistih, ki sodelujejo s komunisti pri ustanavljanju narodne Cerkve. Če je bilo več škofov posvečenih brez pristanka Rima, tudi to še ni jasno znamenje razkola, ker ne vemo, v koliko so bili svobodni za sprejem škofovskega posvečenja. Imajo pa prav tisti, ki pišejo, da je s posvečenjem škofov, ki jih je izbrala in pripravila država, nevarnost za razkol veliko večja. Tudi ne moremo reči, da so vsi tisti, ki se prištevajo narodni Cerkvi, neodgovorni in ne vedo, daj delajo. Posebno še, ker so zadnje papeško pismo razposlali po vsej Kitajski in je večina vernikov mogla zvedeti za njegovo vsebino. Vsi, ki so bili na kakršen koli način zapeljani, so lahko videli, da so v zmoti. Komunisti so začutili, da jim je pismo nevarno in zato so brž po njegovi objavi organizirali za člane narodne Cerkve študijske krožke, v katerih so pobijali papeževe trditve in pomirjevali preplašene katoličane.

Se bo mogla narodna kitajska Cerkev res razviti? Vsi poznavalci komunizma in kitajskih razmer pravijo, da ne. Komunizem je po svojem bistvu protiverski. Če podpira narodno Cerkev, s tem misli zadati težak udarec katoliški Cerkvi, ki je za komunizem edina resna nevarnost. Narodna Cerkev, ustanovljena s podporo komunistične vlade, bo morala ostati pod varuštvo komunizma. To varuštvo ji pa gotovo ne bo pripomoglo do velikega napredka. Če smo videli, da navodila komunistom, ki žive v inozemstvu, pravijo, da je treba uničiti katoliško Cerkev in doseči, da protestantske Cerkve umrjejo naravne smrti, bo komunizem podpiral narodno kitajsko Cerkev samo, dokler bo imel kaj koristi od tega. Če pravijo zadnja poročila s Kitajske, da so komunisti znova na delu in jim ni zadosti, da duhovniki

in verniki pristopijo k narodni Cerkvi, ampak hočejo, da v javni izjavi "podare svoje srce komunizmu", bomo priznali, da tisti, ki bi jih tudi v tem sledili, ne bi bili samo razkolniki, ampak pravi odpadniki od krščanstva.

Škoda, ki jo bo kitajska Cerkev utrpela zaradi komunizma, je velika. Tudi če bi komunisti prišli ob oblast, bo misel na narodno Cerkev ostala. Propaganda je namreč bila tako silna, časopisje je toliko pisalo o narodni Cerkvi, da vsaj vsi Kitajci, ki znajo brati, vedo zanjo. Tudi tisti, ki so katoličane komaj po imenu poznali, so na tekočem glede "svobodne narodne domoljubne kitajske Cerkve". Težko bo pozabiti, kar komunisti s tako silo vbijajo v glave.

Na "osmem kongresu preganjane Cerkve" so poročevalci trdili, da katoliška Cerkev še vedno živi v Ukrajini, čeprav nima več škofov, ki bi jo vodili. Mnogo zvestih katoličanov se je združilo v tajni organizaciji krščanskega bratstva. Kaj pa na Kitajskem? Poročila nam prihajajo samo iz velikih mest. Glede mest pravijo, da je "ogromna večina ostala zvesta katoliški Cerkvi". Vendar pa ne smemo biti preveč optimisti. Ker je duhovnikov vsak dan manj, bo versko življenje vedno bolj pešalo. Bodo zvesti čez deset let tisti, ki so zvesti danes? Na deželi je pa položaj bistveno različen. Po ustanovitvi kmečkih zadrug, je bilo veliko preseljevanje podeželskega prebivalstva. Tisti, ki so se v domačem kraju medsebojno podpirali in v preteklosti skupno praznovali krščanske svete dni, v novem kraju ne bodo našli nobene duhovne podpore. Duhovnikov je na deželi zelo malo. Če pa je kje kakšen, mora delati, da se tako preživlja. Za duhovniško delo mu ostane le par ur vsak dan po končanem delu.

Tistim, ki so živeli na Kitajskem in prebirajo poročila, ki prihajajo od tam, se zde preveč optimistične izjave nankinškega nadškofa YU PINA, ki že dolga leta živi izven Kitajske. V mestu Cincinnati (USA) je trdil, da katoliška vera na Kitajskem "še nikoli ni bila tako živa kot danes" in še, da kitajska Cerkev, ki je imela v preteklosti največ sto tisoč spreobrnjenj vsako leto, danes dosega mnogo več kot pa v "dobrih" časih. V zadnjih desetletjih so kitajski škofje poročali, da so vsako leto izgubili okoli deset tisoč vernikov, ker so ti šli za delom v pokrajine, kjer ni bilo katoličanov in se tako izgubili v poganskem morju. Kaj pa danes, ko je preseljevanje na Kitajskem nekaj splošnega, ko so več milijonov kmetov nasilno odpeljali v mesta, da bodo delali v različnih industrijah? Po človeško gledano, ne moremo reči drugega kot to, da komunisti hočejo uničiti za vsako ceno katoliško Cerkev na Kitajskem in da se jim je to deloma že posrečilo.

Katoliške domoljubne organizacije

Septembra 1955 so zaprli znanega šanghajskega škofa Mgr. Kionga. Iz Šanghaja se je preganjanje razširilo na deželo, za tem se je pa zdelo, da so se komunisti nekam umirili. Vendar pa je Fides iz Hong Konga večkrat opozarjala, da je verjetno samo mir pred nevihto. L. 1957 so se komunisti znova pokazali. Silili so katoličane in zlasti duhovnike, naj vstopajo v "katoliške domoljubne organizacije". Glede teh so trdili, da bodo dale podlago za "novo orientacijo katoliških mas". Vprašanje je, če imajo te nove organizacije isti značaj, kot "avtonomna katoliška Cerkev" ali "Cerkev treh svoboščin", ki sta bili v Rimu obsojeni? Glede pravil novega združenja, v katero so silili katoličane, nihče dolgo časa ni ničesar vedel. Tisti, ki so organizacijo skušali priklicati v življenje, so poročal v Rim, a naravnost

in ne preko škofov. Še danes ne vemo, če so to delali radi nezaupanja do škofov ali pa so jim komunisti tako ukazali.

Kongres predstavnikov kitajskih katoličanov

Kongres se je vršil v Pekingu v drugi polovici julija 1957. Navzočih je bilo 241 oseb. Poglavitni namen kongresa naj bi bil ustanovitev narodne katoliške organizacije, "kot so jo kitajski katoličani zahtevali že od l. 1950". Za predsednika je bil, po komunističnih poročilih, izvoljen Mgf. Pavel Wing, škof iz Nančanga, provinca Secvan. Vedeti pa moramo, da škofije Nančang na Kitajskem ni. Obstoja nadškofija Nančang, a v provinci Kiangsi. Nadškof iz Nančanga je lazarist Msgr. Jožef Cov. Nadškof Cov je že šest let prebil v komunističnih ječah, potem pa živel pod strogim nadzorstvom. V zadnjem letu se ničesar ne ve o njegovem bivališču. Pri misijonski agenciji Fides menijo, da je bil predsednik kongresu škof Wang iz Čankinga, ki je bil tudi predsednik pripravljalnega odbora za ta kongres. Pripravljalni odbor se je prvič sestal v februarju 1957. Kitajska komunistična časopisna agencija je sporočila, da je bil na kongresu tudi nadškof iz Mukdena Mgr. Pi, ki je bil dolga leta zaprt radi svoje zvestobe Rimu in je pozneje moral živeti pod stalnim policijskim nadzorstvom.

Nadškof Pi naj bi imel slovesno škofovsko mašo v stolnici v Pekingu. Na kongresu, tako pravijo komunisti, je bilo še več drugih škofov. Vendar pa imen, ki jih dajo komunisti, ni v *Annuario Pontificio*, kjer so imena vseh škofov, ki so prejeli imenovanje iz Rima.

Po vesteh, ki so prišle iz zasebnih virov, največ iz pisem, ki jih pišejo katoličani na različnih poslaništvih v Pekingu, je bilo navzočih 11 škofov in 72 duhovnikov, dočim so bili pa vsi ostali laiki. Kot pravi francoski katoliški dnevnik *La Croix* (2. 8. 1957), so se na kongresu mnenja delila v tri smeri. Precejšnje število duhovnikov je zahtevalo, da se morajo zbrani najprej obrniti v Rim za smernice. Večina laikov je zahtevala čim večjo neodvisnost od rimskih oblasti. Nekateri škofje in duhovniki so pa sklenili prositi kitajsko vlado, naj da katoličanom več svobode v verskih zadevah. Komunistični radio iz Pekinga je poročal, da je bil eden izmed sklepov kongresa, "da bodo kitajski katoličani pretrgali z Vatikanom vse politične in gospodarske vezi, ubogali ga bodo pa v tem, kar se tiče vere in nravnosti."

Obtožujejo Rim

Kitajski katoličani, po svojih predstavnikih na kongresu v Pekingu, obljublajo pokorščino papežu v verskih vprašanjih. Vendar pa v poročilu za javnost, ki je šlo brez dvoma skozi komunistično cenzuro, pravijo, "da se bodo energično upirali, če bi se Vatikan hotel vtikati, četudi pod plaščem versko-nravnih zadev, v to, kar zadeva notranji red v naši deželi; če bi skušal škodovati neodvisnosti kitajskega naroda ali pa domovinskemu gibanju, ki je usmerjeno proti vsakemu tujemu imperializmu". Dostavljajo, "da je bilo povsem upravičeno gibanje kitajskih vernikov po rimskih oblasteh ovirano. Vatikan je izdal celo vrsto ukrepov in okrožnic z namenom, da bi se kitajski katoličani uprli lastni vladi in da bi kitajska katoliška Cerkev služila imperialistom v boju proti socialistični Kitajski". — Tudi se pritožujejo nad Rimom, ker je zagrozil s suspenzijo duhovnikov in izobčenjem vernikov, če ne bi sledili njegovim navodilom.

Vse, kar smo ravnokar navedli, se malo čudno sliši iz ust "katoličanov". Vedeti pa moramo, da so bili ti sklepi kongresa sprejeti z manjšino glasov. Večina navzočih je bila nasprotnega mnenja, nekateri so pa zapustili kongres, še preden je prišlo do glasovanja. Vse to so sporočili različni udeleženci kongresa, ker komunisti seveda niso objavljali, kadar jim kaj ni šlo v račune.

Radijska postaja iz Pekinga je tudi naznanila, da se bodo takoj po kongresu začela organizirati po vsej Kitajski domoljubna društva kitajskih katoličanov. Organizacijo naj bi vodil odbor 150 katoličanov, med katerimi je bil po komunističnih poročilih tudi nadškof iz Mukdena.

Uradna komunistična agencija Nova Kitajska je izjavila, da so morali kitajski katoličani zavzeti tako odločno stališče do Rima, ker se je Vatikan stalno kazal sovražnega do nove Kitajske. Ni se samo vtikal v kitajske razmere, ampak je tudi priznal Narodno Kitajsko na Formozi s tem, da je poslal tja svojega nuncija nadškofa Riberija, ki je bil izgnan iz komunistične Kitajske. In Riberi stalno ščuje proti komunistični Kitajski in javno izjavlja, da imajo nacionalisti možnost, da znova osvoje kitajsko celino, kamor se bodo vrnili vsi oni, ki so bežali pred komunisti.

Kot poroča ista agencija, so se do marca 1959 vršila patriotična zborovanja kitajskih katoličanov v 26 provincah. Na njih je sodelovalo 4.600 zastopnikov, med katerimi je bilo 111 škofov in 1.300 duhovnikov. Na teh zborovanjih se je zlasti ožigosalo postopanje Pija XII., češ da je po končani drugi svetovni vojni še vedno sodeloval z imperialistično Ameriko in oviral protiimperialistični boj kitajskih katoličanov, vmešujoč se v notranje zadeve kitajskega naroda. Agencija še dostavi: "Kitajski domoljubni katoličani ne bodo nikdar dovolili tega zločinskega početja Vatikana. Kitajska katoliška Cerkev mora prelomiti z Rimom ne samo v politiki in gospodarstvu, ampak tudi v verskih zadevah." — Agencija se pritožuje, da sklep o ločitvi od Rima ni bil sprejet soglasno, in imenoma navaja nekaj duhovnikov, ki so se temu upali javno upreti.

Škofje za razkolno Cerkev

Preden so komunisti zasedli Kitajsko, je bilo tam tri milijone katoličanov, 143 škofov in od teh 27 Kitajcev. Komunisti so vse tuje škofe izgnali. Med kitajskimi škofi, ki so ostali na Kitajskem —nekaj se jih je umaknilo v tujino— so bili skoraj vsi nekaj časa v ječi. Obtoževali so jih, "da so zvesto izpolnjevali nazadnjaška navodila Vatikana".

Ko so komunisti hoteli organizirati na Kitajskem katoliško razkolno Cerkev, ni bila zadosti, če so za idejo pridobili nekaj duhovnikov in vernikov. Potrebni so bili tudi škofje. Ni še dolgo, ko sta samo dva cerkvena dostojanstvenika pomagala komunistom: generalni vikar iz Nankinga in kapitularni vikar iz Šanghaja, Tega so izvolili "domoljubni duhovniki", a Rim izvolitve ni hotel potrditi. Generalni vikar nankinški je bil že pred leti izobčen iz Cerkve. Gibanje za razkolno Cerkev se je pravzaprav začelo, ko sta bila 13. aprila 1958 posvečena prva dva škofa "natančno po tradicionalnih obredih katoliške Crkve", kot so svetu sporočili komunisti. Ta korak je gotovo velikega pomena za bodočnost kitajske razkolne Cerkve. Ker so se natančno držali predpisov rimske Cerkve glede posvečenja škofov, so s tem hoteli doseči, da je njihova posvetitev veljavna, da so torej pravi škofje, ki bodo veljavno ordinirali duhovnike in posvečevali škofe. So pa

novice, ki prihajajo glede posvečenj, včasih nerazumljive. In nihče ne more vedeti, če so bili posvečeni resnično svobodni, ko so pristali na posvečenje. Ne da bi jim vrhovno cerkveno predstavništvo dalo potrebna pooblastila.

Že pred par leti so prihajale iz Kitajske vesti, da so verniki "izvolili" škofe za eno ali drugo škofijo. Tako je na primer pisal komunistični dnevnik Jih Pao iz Secvana, da so katoličani izvolili, 16. decembra 1956, škofa in dva pomožna škofa za škofijo v Cengtu. Volitev se je izvršila ob koncu "tečaja za domoljubne duhovnike in katoličane". List omenja več podrobnosti. Pravi, da je eden izmed duhovnikov izročil izvoljenemu škofovski prstan, ki mu ga je nataknil eden izmed škofov-pomočnikov. In za tem so vsi duhovniki in verniki šli poljubiti prstan. Komunistični list, ki poroča o volitvah, pravi, da je novi "škof" prisegel takole: "Čutim se nesposobnega za tako težko breme. Vendar pa je klic ljudskih mas zame glas božji. Moram se podvreči in sprejeti vodstvo škofije. Od danes naprej bom vodil duhovnike in 40.000 vernikov po socialističnih smernicah, po navodilih komunistične stranke. Sodeloval bom s socialističnim gibanjem v naši škofiji in se boril proti imperializmu. Ne bom dovolil, da bi se Vatikan vtilak v naše zadeve. Z Vatikanom bom v zvezi samo v stvareh, ki se tičejo vere, a pod pogojem, da ne bom škodoval koristim kitajskega ljudstva."

Po izvolitvi so se začeli govori, v katerih so čestitali novemu "škofu". Neki "škof", ki ga komunistično glasilo imenuje Čeng-Či-Čou, je poudarjal: "Komunistična stranka je osvobodila domovino. Tudi Cerkev mora biti neodvisna od tujcev. Sami si bomo izvolili škofe in ne bomo dovolili, da bi imperialistični elementi vladali našo Cerkev".

Drug "škof" je govoril: "Škofija v Cengtu je bila od vseh početkov v rokah imperialistov. Tega katoličani ne moremo več prenašati. Volitev, ki se je danes izvršila, nas je osvobodila tujcev".

Vendar pa je posvetitev dveh škofov aprila 1958 čisto nekaj drugega, kot pa ravnokar omenjeni slučaj. Posvečena sta bila dva frančiškanska patra: Bernardin Tung in Marko Yuan, oba iz province Hopeh. Domoljubno društvo duhovnikov ju je izvolilo za škofa meseca februarja. Frančiškanska patra sta se osebno obrnila na generala svojega reda in ga prosila, naj jima dovoli sprejeti škofovsko posvečenje. Koncem marca je vrhovni predstojnik odgovoril, da jima takega dovoljenja ne more dati. Tudi kongregacija za širjenje vere, od katere zavise kitajski misijoni, je odgovorila na isti način. Kongregacija je v telegramu še pristavila, naj se oba redovnika spomnita odloka kongregacije sv. oficija. Odlok pravi, da vsak škof, ki bi podelil škofovsko posvečenje kandidatu, ki ni bil izbran po sveti stolici, zapade v izobčenje, ki je na poseben način pridržano papežu. In to tudi, če bi škof izvršil posvečenje pod vplivom velikega strahu. Vkljub vsemu sta se pa oba frančiškana dala posvetiti. Posvečenje je izvršil škof iz Puči Li Toa-Nang. Domoljubna katoliška organizacija je posvečenje pripravljala s članki po časopisih. Tako je glasilo domoljubnih duhovnikov iz Šanghaja pisalo že 27. februarja 1958: "Ker hoče Vatikan škodovati naši kitajski Cerkvi, se je spraval nad domoljubne duhovnike in hoče nadzorovati imenovanja škofov. Glede Vatikana si ne smemo delati nobenih utvar več in zadevo škofov moramo vzeti v lastne roke: mi sami moramo izvoliti in posvetiti škofe. Na ta način bomo izvršili dolžnost, ki jo imamo pred Bogom, pred Cerkvijo in vestjo. Iz Rima nam pravijo, da mora biti škof izbran od papeža in da bi v nasprotnem slučaju zašli v razkol. Kje imajo utemejeno tako trditev? V političnem pogledu je Vatikan orodje v rokah

kapitalistov. Ravno zato, ker izpolnjujemo, kar nas naša vera uči, ker jo ljubimo in jo hočemo razširiti, ne moremo dovoliti, da bi Vatikan rušil kitajsko katoliško Cerkev. Mnogo škofov, ki so bili v službi imperializma, so izgnali. Nekaj kitajskih škofov je v ječah, ker so izdali domovino in bili krivični za ljudstvom. Zato pa moramo postaviti na čelo škofij, ki so ostale brez pastirjev, nove škofe, ki jih bomo volili iz vrst domoljubnih duhovnikov. Samo oni bodo mogli učiti vernike ljubezni do domovine in do vere”.

Ko sta bila posvečena ta dva škofa, je agencija Nova Kitajska poročala, da Vatikan, ki si je poprej svojil pravico imenovanja novih škofov, ni hotel priznati tistih, ki so bili izvoljeni za različne kitajske škofije, in je grozil z izobčenjem, v katerega naj bi padel tudi škof posvečevalec.

Opozorilo iz Vatikana

14 dni po posvečenju je Vatikan uradno obvestil, kakšno je stališče rimske Cerkve glede volitev in posvečenj škofov na Kitajskem. Cerkveno pravo zahteva, da vse škofe svobodno izbere papež. To velja ne samo za Kitajsko, ampak za vso Cerkev, čeprav se v nekaterih izjemnih slučajih dovoljuje, da se za določeno škofijo predložijo papežu imena več kandidatov. Vendar je pa za to potreben predhoden sporazum med Cerkvijo in določenimi osebami ali državami. Vrh vsega so pa zakoniti škofje škofij, za katere so se izbrali novi škofje, še živi. Ker so jih komunisti izgnali ali zaprli, jim s tem niso mogli odvzeti oblasti nad verniki, katere jim je zaupal vrhovni cerkveni poglavar.

Komunisti in vera

V aprilu 1958 je zapadno katoliško časopisje objavilo članek Čang-Čih-Vija, predsednika v komisiji za verske zadeve v Pekingu. Članek je prinesel dvomesečnik "Filozofska raziskovanja" pod naslovom "Brezverci in verni morejo sodelovati v politiki". Čang razloži stališče kitajske komunistične stranke in vlade. Povzemamo poglobitve misli: "V komunistični Kitajski se začasno dovoljuje kristjanom, da ohranijo svoje versko prepričanje in se začasno prisostvovati bogoslužju; vendar samo v toliko, v kolikor ta strpnost ni v škodo politični varnosti dežele. Boga se ne more izbrisati iz glave in ni mogoče prisiliti ljudi, da bi zavrgli svoja verovanja. Imamo pa pravico zahtevati, da se verniki vsaj v nekaterih stvareh podvržejo državi. Med nevernimi in verniki mora vladati sporazum: Brezbožniki ne smejo delati propagande v svoj prid v cerkvah in templjih, po drugi strani se morajo tudi verniki odreči vsakemu izkazovanju svoje vere v javnih manifestacijah in vsakemu pridobivanju za svoje nauke izven krajev, namenjenih bogočastju, in v krajih, kjer je ozračje med vernimi in nevernimi napeto, tudi v bogoslužnih prostorih. Tudi lahko vernike prisilimo, da sodelujejo pri domoljubni in socialistični vzgoji ljudstva”.

Čang se pritožuje, da so katoličani zelo nezaupljivi s komunisti in ne marajo pretrgati stikov z imperialisti in zlasti ne z Vatikanom. Tudi obtožuje katoličane in desničarske protestante, da vzdržujejo vojsko, ki naj bi napadla Kitajsko. Ljudje brez vesti, nadaljuje revija, so razširili kratico, da je verska politika komunistične stranke nemoralna in da hočemo iztrebiti vsako vero. Komunisti smo res brezbožci in menimo, da je vera

škodljiva za ljudstvo, vendar pa ne moremo trditi, da ver ni. Verujemo, da bodo vse vere izginile, ko se bo človeštvo osvobodilo vsakega nasilja.

Ker pravi Engels, da se Boga ne more iztrebiti v enem samem dnevu, in Mao Tse Tung noče, da bi mi silili ljudstvo, naj ne veruje, mi dopuščamo vere. Prosimo pa vernike, naj se podvržejo državi v vsem, kar je koristno državni politiki. In o tem, tako se nam zdi, se ne bo nihče prerekal z nami.

Verniki morajo biti navzoči pri socialistični vzgoji naroda. Samo na ta način si bodo mogli ustvariti socialistično vest in priznati, da tisti, ki gredo proti revoluciji, niso pravi verniki, ampak sovražniki ljudstva in vere".

Članek pride do sledečih ugotovitev: "Verski poglavarji so se več ali manj odločili v prid domovine, vendar se pa boj nadaljuje in položaj še ni razčiščen. Večina vernikov še nima jasne socialistične vesti in tudi med voditelji jih je le malo, ki bi z vso odločnostjo delali proti imperia- lizmu, v prid domovine, socializmu in komunistične stranke".

Ne preganjajo samo katoličanov

Ne samo katoličani trpe pod komunisti. Tudi vse druge veroizpovedi so bile prisiljene ustanoviti osrednji narodni organ, ki je ostal v rokah komunistov. Katoličani so bili zadnji, ki so napravili ta usodni korak, po kongresu, o katerem smo spredaj govorili. Že l. 1953 so komunisti ustanovili "narodno muslimansko zvezo". Istega leta so se v Pekingu zbrali zastopniki budistov in dali življenje "Narodni budistični zvezi". Leta 1954 je začel delovati "protestantski narodni svet". In aprila 1957, je bila ustanovljena "Kitajska taoistična zveza".

Muslimani in protestantje zelo čutijo komunistično nadlegovanje. Komunisti so nekatere protestantske pastore označili kot nazadnjake in imperialiste. Ko je komunistem prišel na Kitajskem do oblasti, je bilo tam samo okoli 700.000 protestantov in še ti so bili razbiti v mnogo sekt. Zato jih pa komunisti nikdar niso primerjali s katoličani. Še zdaleka se jim niso zdeli tako nevarni kot trije milijoni katoličanov z enotnim vodstvom.

Ker pa se protestantje znajo prilagojevati razmeram, v katerih morajo živeti, in ker zanje verske resnice niso nekaj tako nepremakljivega kot za katoličane, je njihov položaj kar dober, če ga primerjamo s katoličani. Vendar je pa zanimivo, da se protestanti bore proti komunizmu, ker vidijo v njem zanikanje vsake duhovnosti in hočejo rešiti Kristusov evangelij. Tako se je zgodilo na primer v Čangčunu, da so komunisti z vso silo napadli protestante, "ker niso hoteli sprejeti navodil komunistične stranke in hoditi po socialistični poti". V Amoyu je protestantski pastor javno izjavil, da je smešno, da bi komunisti, ki so brezbožci in se tudi ne razumejo na verske zadeve, mogli voditi verske organizacije. Dostavil je: "Komunistična prevzgoja teži za tem, da bi mladim ljudem vzela vero".

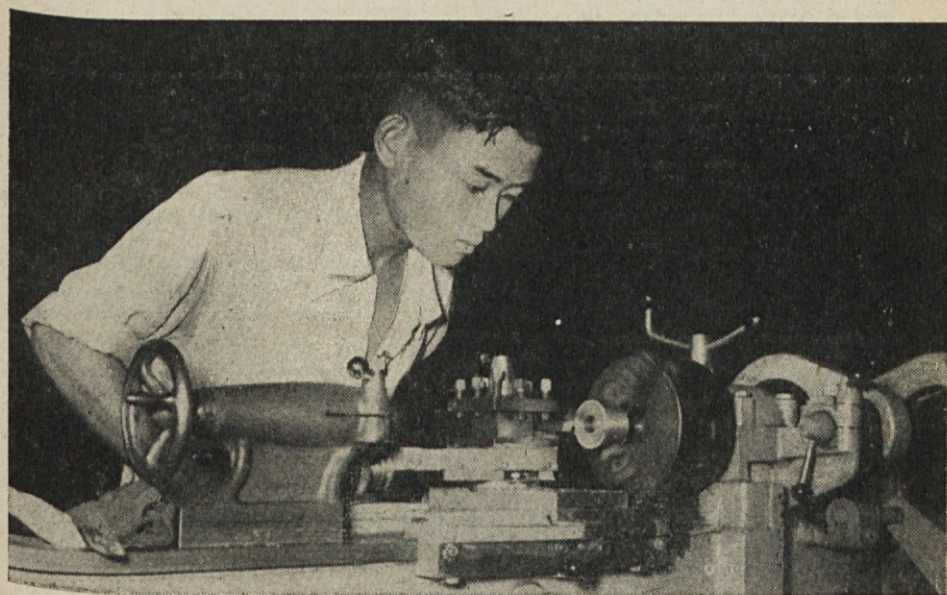
Današnji položaj

Ne vemo, koliko katoličanov je danes na Kitajskem. Tudi ne vemo, koliko med njimi jih je ostalo zvestih Rimu in koliko jih je šlo v razkol.

Septembra 1958 so poznavalci razmer, ki žive v Hong Kongu na meji Kitajske, poročali, da je bilo vseh škofov, ki so se dali posvetiti brez dovoljenja Rima, 12. Par mesecev pozneje pa so komunistični viri govorili že o precej višjem številu. Maja 1959, naj bi bilo vsega skupaj 32 škofov, ki so jih izvolila domoljubna udruženja kitajskih duhovnikov, in še 15

Slike iz dežel okrog rdeče Kitajske: Tu levo zgoraj, misijonar na levi je slovenski salezijanec g. Jožef Geder, oni na desni, če se ne motimo, pa salezijanec g. Stanko Pavlin. Oba delujeta v Hongkongu oziroma v Makao, pred vrati rdeče Kitajske, v neprestanem stiku s številnimi begunci iz rdečega "raja". — Slika levo kaže fantiča iz Vietnama, kjer deluje g. Andrej Majcen SDB. Iz njegovega misijona je tudi spodnja slika, ki kaže gojenca salezijanske industrijske šole v tej deželi.

drugih, ki so bili posvečeni brez pristanka Sv. Stolice. Vendar pa ne smemo misliti, da so bili vsi izvoljeni tudi posvečeni. Navadno se dogaja, da "izvoljeni" takoj po izvolitvi začnejo voditi škofijo, za katero so bili izvoljeni. Je pa res, da bo škofov posvečevalcev, ki bi bili pripravljeni posvetiti "izvoljene", vedno več.

Zelo je verjetno, da bodo komunisti skušali dati škofom, ki so bili posvečeni na lastno pest. 20 nadškofij in 85 škofij, ki so obstojale v letu 1949. Ko so pregnali tuje škofove, je za vse omenjene nadškofije in škofije ostalo samo 25 kitajskih škofov, če izvmemo enega Amerikanca, ki je živel v Šanghaju pod nadzorstvom, o katerem se pa zadnje mesece ničesar ne ve.

Odkar komunisti delajo na to, da bi kitajske katoličane zavedli v razkol, so mejo med Kitajsko in Hong Kongom še bolj zastražili. Samo tisti, ki pridejo na svobodo z begom preko gora, prinesejo od časa do časa kako vest, ki pa seveda ni vselej točna. Zdi se, da komunisti ne marajo zatreti Cerkev z enim samim odlokom, ampak jo počasi spravljajo na pot, na kateri kitajska Cerkev že ne bo več katoliška Cerkev.

O različnih škofih posvečevalcih ne moremo dati nobene sodbe. Med njimi so, če so poročila točna, osebnosti, ki so bile znane po svoji vdanosti papežu in gorečnosti v apostolskem delu. Tako vemo na primer, da je škof Li iz Pucija zavrnil prosilce, ko so zahtevali, naj bi duhovnika posvetil v škofa, ne da bi ga Rim v to pooblastil. Po desetih dneh "priprave" od strani komunistov je pa posvečenje izvršil. Kdo bi si upal trditi, da je nesrečni prelat, kateremu deset dni niso dali niti najmanjšega počitka, s tem dejanjem izrazil svojo pripadnost razkolni Cerkvi? V začetku je bilo predvideno, da se bo posvečenje izvršilo na samo Veliko noč v stolnici v Hankovu. Po "podučenju" so se pa odločili za majhno kapelo, v kateri bi moglo prisostvovati le nekaj desetih vernih. Nekateri mislijo, da se je mučeni škof nahajal v takem stanju, da se ga komunisti niso upali pokazati večjim množicam.

V takem in podobnih slučajih se moramo seveda vprašati, če je bilo posvečenje veljavno, če se je res izvršilo, kar je za posvečenje bistveno. V zadnjih letih je bilo napisanih več knjig o posledicah, ki jih komunistična "prevzgoja" pušča na duševnosti. Vedno bi moral biti zdravnik tisti, ki naj bi prvi sodil o osebnosti prevzgojenega. In na podlagi te sodbe bi si mogel ustvariti svojo tudi moralist.

Takle je slučaj škofa Frančiška Čao Si iz Siensiena. Štiri leta se je skrival v kleti. Ko so ga dobili, so ga "prevzgojili" in mu dovolili, da je smel vršiti svojo službo. Vendar je pa še prej moral dati dovoljenje, da bodo tudi vsi njegovi duhovniki in bogoslovci prevzgojeni. L. 1957 je bil na kongresu v Pekingju. Takrat je, kot da bi znova zadobil oblast nad samim seboj, odločno nastopil proti tistim, ki so hoteli ustanoviti "katoliška domoljubna društva" brez dovoljenja iz Rima. Ko se je vrnil v svojo škofijo, so ga podvrgli novi "prevzgoji". Po strašnem duševnem mučenju, je "priznal vse svoje zločine". Če je ta škof posvetil, kot poročajo, štiri ali pet škofov, ne moremo vedeti, v kakšni dušni strtosti je to storil.

Značajno slabotni, bojazljivi, častiželjni...

Vendar bi pa pretiravali, če bi rekli, da so vsi škofje posvečevalci ali vsi posvečenci trpeli toliko, da se jim njihova dejanja ne morejo prištevati, ker jim je zanje manjkala svoboda. Isto je treba trditi o vseh tistih, ki so, po znanih težajih, peli navdušene slavonspeve domoljubnim društvom in "svobodni kitajski Cerkvi". Komunisti so velikokrat iskali za svoje namene naj-

prej slabiče. Tiste, katerih ni bilo treba dosti siliti... One, ki so včasih na znotraj že odpadli ali so vsaj imeli velike težave z lastnimi škofi. Nje, ki so se že dolgo smatrali vredne škofovske časti in so se čutili prizadete, ker nihče ni mislil nanje. Nekateri so hoteli priti do "sožitja" s komunisti, da bi reševali, kar se je dalo rešiti. Drugi so z nevoljo gledali toliko tujih škofov na kitajskih tleh. Med njimi je bil generalni vikar iz Tsinanfuja, ki je lastnega škofa naznanil komunistom in dosegel, da so ga zaprli kot imperialista. Ko je ta škof kmalu umrl zaradi bolezni, ki ga je napadla v ječi, so ga verniki, kar je bilo naravno, pokopali s škofovskimi oblačili. Generalni vikar je pa šel znova h komunistom in jih poučil, da je rdeče oblačilo znamenje mučeništva. Komunisti so dovolili izkop trupla. In ko so verniki videli, da generalni vikar ni samo slekel umrlemu škofu škofovske obleke, ampak ga je hotel obleči v obleko, ki jo na Kitajskem nosijo zločinci, so ga dejansko napadli in preprečili onečaščenje. Kako bi si mogli razložiti tako nerazumljivo postopanje generalnega vikarja Tunga? Do leta 1951 je bil eden najbolj vnetih protikomunistov. Komunisti so mu pa obljubili, da mu bodo odpustili pretekle grehe, če bo vnaprej zares sodeloval z njimi. In Tung je danes eden izmed stebrov razkolne Cerkve.

Janez XXIII.

V prvem tajnem konzistoriju, ko je papež Janez XXIII. govoril kardinalom o položaju v Cerkvi, je večji del nagovora posvetil razmeram na Kitajskem. Kot že prej Pij XII., je tudi Janez XXIII. potrdil, da gre kitajska Cerkve v razkol.

"Se bomo čudili, če po izgonu pastirjev, skušajo tudi čredo, bodisi z grožnjami, bodisi z obljubami, s fizičnim in psihičnim mučenjem odvrniti od načel katoliške vere in zlasti zlomiti sveto vez pokorščine in ljubezni, ki bi jo morali družiti s Petrovim stolom?"

Na žalost so se našli ljudje, ki so se bolj bali človeških ukazov kot svete božje sodbe in se dali na razpolago preganjalcem. Prejeli so sakralgično škofovsko posvečenje, ki seveda ne da nobene oblasti, ker jim je bilo posvečenje dano brez apostolskega odobrenja. In na ta popolnoma nezakonit način so si prilastili vodstvo črede, katero so vznemirili in pohujšali...

Mrtvaški molk, ki je vsak dan bolj popoln, je zastrl kot črn oblak vse kitajske škofije. Vemo, da se poslužujejo vseh sredstev, da bi vernike in duhovnike odvrnili od prave poti, ki je v edinosti s katoliško Cerkvijo.

Kako žalosten prizor, v resnici! Na eni strani sovraštvo preganjalcev, ki zlorablajo zadržanje kristjanov, ki so obnemogli zaradi težkega položaja, v katerem se nahajajo. Po drugi strani pa gledamo solze in trpljenje tistih, ki izpovedujejo svojo vero, jokaje pred brezbožno skušnjavo.

Naj vsi ljudje poslušajo te klice, ki jih duši bolečina, ki prihajajo do nas. Prihajajo iz ust tistih, ki hočejo ohraniti zvestobo rimskemu škofu sredi najhujšega trpljenja. Vzdihujoč zatrjujejo, da hočejo, naj pride kar koli, zares ostati zvesti, do zadnjega diha, namestniku Kristusovemu.

Naj naša beseda, naši nasveti in opomini pridejo tudi do tistih, ki so prosili, naj se jim da cerkveno dostojanstvo in tako pripravili pot razkolu. Razkol, beseda, ki nam žge ustnice in nam trga srce! Kar nam ostane, je samo molitev, naj Bog ne dopusti te tako težke nesreče kitajskim katolicanom".

Po "Orbis Catholicus" priredil B. C.M.

PROTESTANTSKI MISIJONI

JOŽE MEJAČ C. M.

S širjenjem misijonske misli se večja obzorje naših ljudi v zadevah misijonstva. Koliko več jasnosti je že med nami glede poslanstva katoliške Cerkve med pogani in našega sodelovanja pri tem. Poznamo velike misijonarje, ki so tekom stoletij nosili Kristusov nauk med pogane in ustanavljali tam nove celice katoliške Cerkve. Poznamo pa tudi naše rojake, ki so jim navdušeno sledili in še danes doprinašajo svoje delo in žrtve za uspeh tega velikega poslanstva. Iz njihovih poročil spoznavamo razmere, v katerih delujejo, težave, katere srečujejo, in veselje, ki polni njihova srca ob pogledu na lepo setev, ki že zori.

Tu in tam naletimo tudi na kratka poročila o protestantskem misijonskem prizadevanju. Nekatera nam govore o sorazmerno velikem številu njihovih misijonarjev, o ogromnih materialnih sredstvih, ki jih imajo na razpolago, o njihovem zadržanju do naših misijonarjev, o uspehih, ki jih žanjejo in podobno. Kaj obširneje se v našem listu o tem zadnje čase ni pisalo. Zato bomo v nekaj člankih podali zgodovinski pregled njihovega misijonskega prizadevanja in uspehov, o njihovem načinu dela, o njihovih misijonih med katoličani v Evropi in Južni Ameriki, o organiziranju njihovega misijonskega zaledja.

ZGODOVINA PROTESTANTSKIH MISIJONOV

Začetek protestantizma stavimo v prva desetletja 16. stoletja. Pri tem mislimo navadno le na Lutra, pozabljamo pa še na druge prav tako važne reformatorje, kakor Kalvina, Zwinglija, Knoxa, ki so vsak v svojih deželah povzročili odpad množic od katoliške Cerkve. Težki so morali biti tisti časi, ko je imela Cerkev poleg zunanjih sovražnikov še toliko opravka s številnimi novotarji v svojih vrstah. Vendar je kljub tej navidezni nemoči in razrvanosti ohranila misijonskega duha in si lahko šteje v veliko čast, da je prav v tisti dobi poslala na vzhod največjega svojih misijonarjev — Frančiška Ksaverija —, na zahodu pa dosegla, da je v kratkem času pokristjanila komaj odkriti ameriški kontinent.

Prvi dve stoletji po reformi

Kaj pa protestantje v tisti dobi? Po izjavah njihovih zgodovinarjev lahko zapišemo, "da protestantje v prvem stoletju svojega obstoja za misijone niso storili prav nič, v drugem pa skoraj nič". Imena onih, ki so v misijonskem duhu molili in delali za širjenje evangelija, bi lahko naštevali na prste ene roke. Bili so to nekateri posamezniki, a učiteljstvo reformirane Cerkve se za vse te stvari sploh ni menilo. Lutrov pogled pač ni segel preko meja svoje domovine. Omejeval se je na napade in tožbe čez papiste, obsojal ošabne Jude in včasih pokazal na bojevite Turke, ki so grozili Srednji Evropi. Nič boljši ni bil Calvin. V svoji razlagi evangelija po Mateju ni našel najmanjše misijonske obveznosti za svojo Cerkev. Zdelo se mu je, da je vse to utopija in fanatizem. Večina njihovih teologov je bila istega mnenja.

V protestantski enciklopediji naletimo na članek, ki pravi dobesedno: "Iz Lutrovih pridig in spisov nikakor ne moremo priti do zaključka, da bi oni kako mislil na misijone med pogani. Isto velja za Kalvina, ko v svoji razlagi velikega misijonskega povelja ne najde ene same besede, s katero bi nakazal dolžnost Cerkve do poganov". Njihov teolog in Kalvinov prijatelj Teodor Beza pa je zasmehljivo zapisal: "Ta dolga potovanja je bolje prepustiti skakajočim kobilicam, ki so se prikradle iz brezna in si zmotno nadele Jezusovo ime (misli na jezuitske misijonarje)". Drug njihov teolog (Gerhard) pa je učil da so Jezusove besede "pojdite in učite vse narode" veljale le apostolom. To trditev opira na besede sv. Pavla, ko pravi, "da se je njegov glas razlegel po vsej zemlji in da so njegove besede dosegle zadnje meje obljudene zemlje", sklepajoč iz tega, da so apostoli res izpolnili Kristusovo povelje. Po njegovem mnenju bi bili vsi prebivalci ameriškega kontinenta pravi odpadniki, ker so pozabili evangelij, ki so jim ga oznanili apostoli v prvem stoletju. Istega naziranja je bila celotna luteranska teološka fakulteta v Würtembergu, ki se je leta 1651 izjavila, da je bilo Kristusovo povelje osebni privilegij apostolov, ki so ga oni tudi izpolnili. V nasprotnem primeru bi morali biti misijonarji vsi kristjani, kar pa je naravnost smešno.

Prav v tistem času je luteranec Justinian von Weltz v svojih spisih stavil sledeča vprašanja: "Ali je pravično, da mi, ki imamo toliko pastorjev v svoji sredi, zadržujemo vse doma, medtem ko drugi narodi hrepene po njih? Ali je pravično, da razsipavamo toliko denarja za razkošje in sijajne pojedine in ne žrtvujemo nič za širjenje evangelija?" Njegovi spisi so bili izročeni dunajskemu superintendentu, da jih prouči. Po daljšem razglabljanju je dal sledečo sodbo: "Spreobračanje poganov nima smisla. Če bi hoteli med njimi res kaj doseči, bi ne smeli biti več divjaki, kruti in sovražni do tujcev... Takim psom in takim svinjam ne smemo nositi svetih božjih skrivnosti".

Taka so dejstva. Ob njih se protestantski učenjaki delijo v dve skupini. Nekateri jih enostavno priznavajo, drugi pa iščejo primerne razlage in izgovore zanje. Ti zadnji zlasti poudarjajo špansko premoč na morju, ko je protestantom bilo skoro nemogoče odjadrati v daljne kraje; pozabljajo pa, da je bila ta španska premoč na morju dokončno uničena že koncem 16. stoletja, ko je njihova armada žalostno končala pred angleško obalo. Drugi se zadovolje z ugotovitvijo, da so bile vse moči porajajočega se protestantizma usmerjene v borbo s papeštvom in v razčiščenje notranjih nesoglasij, zraven pa še v prevajanje in širjenje biblije. Njihov znanstvenik Brown pa pribije, "da je protestantizem v svojem početku kakor jutranje sonce po dolgi temni noči zasvetil narodom Evrope in bil tako zaposlen z odpravo praznoverja med nevednimi narodi, da mu je primanjkovalo moči za pridobivanje poganskega sveta. Resni protestantski znanstveniki teh izgovorov ne priznavajo. Po njihovem mnenju vzrok misijonske nedelavnosti ni bil toliko v okoliščinah, kakor v napačnem pojmovanju misijonske dolžnosti od strani teologov in celotne reformirane Cerkve.

Posebno važen razlog za njihovo misijonsko nedelavnost je treba iskati tudi v njihovi silni razcepljenosti. Z odpadom od katoliške Cerkve so zavrgli tudi papeško oblast nad seboj, z njo pa tudi vez edinosti in povezanosti. Nastajale so vedno nove verske skupine, se omejevale na posamezne predele države ali naroda, v stalnem sporu z drugimi in skoro brez možnosti in smisla za pogled izven meja svoje dežele. S svojimi boji so končno le

dosegli, da se je proglasilo načelo: cuius regio illius et religio (kdor je gospodar dežele, je tudi gospodar vere) in to jim je zadostovalo. Središče in bistvo njihovega krščanstva je bila neomajna vera v odpuščenje grehov in pa branje biblije, po kateri Sveti Duh govori vsakemu posamezniku. Zato protestantje od vsega početka gledajo na širjenje biblije kot svoje poglavitno poslanstvo. Žal, jih je do 19. stoletja primanjkovalo. Šele takrat se je namreč ustanovila angleška biblična družba z namenom, da oskrbuje natis biblije v vseh mogočih prevodih.

Kot katoličani ne moremo mimo dejstva, da so protestantje tiste dobe marsikje nastopali sovražno do katoliških misijonov in jih skušali celo uničiti... Njihovih rok se drži nedolžna kri misijonarja blaženega Acevedo in njegovih 39 tovarišev; ko so osvojili Indijo, Ceylon, Malako in nekatere druge kolonije, so izgnali katoliške misijonarje, na Japonskem pa povzročili pravo krvavo preganjanje katoličanov in s tem uničenje že cvetočega krščanstva na omenjenem otočju.

Uradno so se protestantske sekte v prvih dveh stoletjih svojega obstoja izjavljale proti misijonski dolžnosti ali vsaj kazale popolno brezbriznost do tega važnega vprašanja. Dejansko pa vidimo, da je nekaj njihovih vernikov prišlo do pravega pojmovanja glede misijonstva. Ob branju in premišljevanju biblije — kar je za slehernega protestanta prvenstvena dolžnost —, niso mogli mimo jasnih Kristusovih besed. Zlasti med anglikanci naletimo na ljudi, ki so poudarjali to krščansko dolžnost. Najdemo celo listine iz časa kraljice Elizabete, v katerih se priporoča kolonistom, naj ne iščejo samo bogastva, marveč naj tudi širijo krščanstvo. Nekdo je v svojem navdušenju za to stvar daroval 100 angleških funtov. V letu 1649 so ustanovili "Društvo za širjenje vere v Novi Angliji", ki je nekaj časa res navdušeno vršilo svoje poslanstvo. Eden prvih vplivnejših njihovih misijonarjev je Janez Elliot, ki je prevedel Biblijo v indijanski jezik in imel okrog leta 1675 že šest misijonskih področij z nekako 4.000 Indijanci.

Na evropski celini so se prvi zganili holandski kalvinisti. Kot najbližji sosedje katoliške in misijonsko silno delavne Belgije, so dobivali v roke razne misijonske publikacije in teološka dela o misijonstvu. Kmalu je tudi med njimi nastalo pravo navdušenje za misijone. Just Heurnius je že leta 1618 objavil svoj nauk v knjigi z naslovom "De Legatione Evangelica ad Indos capessendo Admonitio" (Opomin a evangelijskem poslanstvu za pridobitev Indijancev). Svoje delo je naslovil na kneza Mauricija de Nassau in na guvernerje Vzhodne Indije. Svoje dokaze za misijonsko dolžnost kristjanov do poganov je opiral na Sveto Pismo, na razne prerokbe o spreobrnjenju Indijancev in pa še na krepost hvaležnosti, ki jo moramo pokazati Bogu za prejeti dar svete vere. Kot dober kalvinist se je seveda zagnal v katoliško Cerkev, ki jo imenuje prešuštnico, napadel pa tudi jezuite in jih ozmerjal s krivimi preroki. Nazadnje je ugotovil, "da je sramotno gledati, kako se katoličani prizadevajo, da bi spreobrnil čim več poganov, medtem ko mi, ki smo vendar okrepljeni z božjim duhom, nimamo moči in volje, da bi dosegli kaj takega". Nejevoljen nad presalbotnim odzivom, se je sam vkrcal in odšel misijonarit v Indijo. Po 14 letih pa je razočaran zapustil svoj misijon in se vrnil v Evropo.

Njegovi spisi so odločilno vplivali na ustanovitev "indijskega semenišča", ustanove, ki naj bi dala Holandski družbi res zmožnih in dobro pripravljenih misijonarjev. Do tedaj so se namreč priglašali za to službo taki, ki v domovini niso našli dobre zaposlitve. Semenišče je nudilo svojim go-

Skupina protestantskih pastorjev-veljakov na nekem zboru protestantskih cerkva

jencem resen študij in dobro vzgojo. Po desetih letih so morali semenišče zapreti. Dalo je 12 misijonarjev. Nekateri navajajo kot vzrok propada omejenega semenišča finančne težave, drugi pa priznavajo, da je bil vzrok tega v gojencih samih: dobro šolani in vzgojeni so se zavedali svoje vrednosti in od Holandske družbe zahtevali več, kakor po jim je ta hotela dati in neredko so postajali ostri kritiki njenega dela in korupcije v kolonijah.

Heurniusu sta sledila v misijonski gorečnosti njegova učenca Jodocus van Lodenstein in Janez-Hoornbeek. Prvi je tožil, da je odprava celibata in samostanov versko življenje poplitvilo in zdi se, da se Cerkve polašča posvetnost in mesenost. "V primeri s katoličani smo zaostali. V Ameriko in na vse strani sveta hite njihovi duhovniki v legijah. Kaj pa storimo mi, nosilci resnice?" Hoornbeek je obrnil na svoje vernike priliko o usmiljenem Samaritanu. Kakšna sramota, da protestantski duhovnik in levit pozabljata na delo usmiljenja do poganov in ga prepuščata Samaritanu-katoličanu! Zato je predlagal, naj bi se ustanovilo misijonsko središče, nekaj podobnega kakor je Propaganda Fide v Rimu. Univerzam je priporočal, naj bi oblikovale tudi misijonarje. In kar je najbolj čudno: jezuite je stavil za zgled misijonske gorečnosti, "ko se uče jezikov poganjskih rodov ter se skušajo vživeti v šege in navade domačinov..." Vsekakor mnogo lepih besedi, napisanih pod vplivom cvetočega misijonskega gibanja med belgijskimi sosedi. Pre-

mnogi protestantski bralci so poznali katoliške spise, zato se ob prevzetih katoliških idejah niso kaj prida navduševali za to veliko delo. V gotovem pogledu so tudi strupeno bičali napake holandskih trgovcev, ki so hiteli v kolonije z mrzličnim hrepenenjem po bogastvu in niso gledali na sredstva, kako priti do njega. Misijonarji so jim bili le prevečkrat nezaželeni, kakor trn v peti.

Táko je bilo protestantsko misijonsko delovanje v prvih dveh stoletjih po njihovi reformi. Upravičeno sami o sebi pravijo, da niso storili nič ali skoro nič.

XVIII. stoletje

V 18. stoletju so pokazali protestantje veliko več misijonskega navdušenja. Zlasti anglikanci. V svojih ameriških kolonijah so prišli v stik z versko bedo tamošnjih Indijancev. Kot kolonisti so jim hoteli prinesiti ne le omiko, marveč tudi vero.

V Angliji sta bili v tistih letih ustanovljeni dve poglavitni misijonski družbi s kraticami: S.P.C.K. (Družba za razširjenje krščanskega duha) in pa S.P.G. (Družba za širjenje evangelija med pogani). Prva ima kot letnico ustanovitve 1698, druga pa 1701. Glavno zaslugo za ustanovitev obeh družb ima anglikanec Tomaž Bray, predsedstvo je pa prevzel anglikanski nadškof v Cantorbery. Obe družbi sta si delo lepo razdelili. Prva je prevzela v oskrbo natis verskih knjig, skrb za vzgojo misijonarjev in pa še duhovno skrb za angleške emigrante v kolonijah. Druga pa se je obvezala, da bo storila vse za razširjenje evangelija med pogani. Delo prve je bilo torej osredotočeno na misijonsko zaledje, medtem ko je druga z njeno podporo iz domovine lahko žela lepe uspehe med pogani. In res se jima je posrečilo ustanoviti precej anglikanskih škofij ne le v angleških kolonijah, marveč tudi na Kitajskem in Japonskem. Po odcepitvi severnoameriških kolonij od Anglije je misijonsko delovanje omenjene družbe skoro zaspalo. Šele, ko so nekateri njeni bolj delavni člani ustanovili novo misijonsko družbo, so se spet predramili in skupno zastavili vse moči za nov razvoj misijonstva med anglikanci.

Kmalu za-anglikanci so se pojavili Moravski bratje. Njihov organizator, grof Zinzendorff, jih je prepričal, da je misijonsko delovanje krščanske Cerkve eno najpomembnejših. Postali so tako navdušeni, "da so odhajali v misijone res dobro pripravljani in spremljani z molitvijo celotne Cerkve. Nihče ni smel oditi v misijone, če ni bil do dna duše prepričan o svojem misijonskem poslanstvu, zakaj misijonar je človek, ki v svoji notranjosti čuti klic, kateremu se ne more ustavljati; človek, ki naravnost prezira dobrane tega sveta in res gori v ljubezni do Boga, zraven pa še nosi odobrenje svojih bratov v veri: na njegovem obrazu naj gori luč sreče in božjega veselja, ki naj potem osvetli črna srca poganov..." Njihovi misijonarji so se podali v dežele Centralne Amerike, pozneje pa še na Groenlandijo, zahodno afriško obalo in celo med Hotentote. Njihova misijonska vnema je puščala povsod globok vtis. Njihovo misijonsko delo obslaja še danes in sicer nemška, danska, holandska in afrikanska veja.

Nekako sredi 18. stoletja so stopili na misijonsko polje še metodisti. Njihov ustanovitelj, Wesley, je bil protestantski pastor in je še mlad odšel v severnoameriško kolonijo Georgio z namenom, da bi misijonaril med tamkajšnjimi pogani. V treh letih svojega bivanja v koloniji skoro ni prišel v stik z Indijanci, ker je bil preveč zaposlen z angleškimi koloni. Po vrnitvi

domovino je napel vse sile, da bi poživil misijonsko delo. Sam se je lotil vzgoje novih misijonarjev. Ker pa njegovi predstojniki niso hoteli posvetiti nekaterih njegovih gojencev, je to storil sam na svojo pest in jih poslal v misijone. S tem je postal ustanovitelj nove metodistovske sekte, ki se je utrdila zlasti v Ameriki in v poznejšem času postala silno delavna v misijonskem pogledu.

XIX. stoletje

Še veliko večji razmah so zadobili protestantski misijoni v 19. stoletju. Glavno zaslugu pri tem imajo tedanje politične razmere. Resni so Angleži izgubili severnoameriške kolonije — sedanje ZDA — in skoraj istočasno izgubili katoliški Franciji Kanado ter se dokončno utrdili v Indiji, Južni Afriki in Avstraliji. V vseh teh ogromnih deželah so imeli protestantje, če že ne izključno pravico misijonskega udejstvovanja, vsaj velike prednosti. Kl temu se je pridružilo še ravnanje brezbožnih vlad obeh tedaj največjih evropskih kolonialnih držav Španije in Portugalske, ki sta v svojih prekomorskih posestih zatli vse jezuitske misijone. Portugalci so izgnali iz svojih kolonij nad 1.000, Španci pa kar 2.000 jezuitov. Francija pa je v letih svoje krvave revolucije in dolgotrajnih Napoleonovih vojn izgubila lepo število misijonarjev. Tako se je kar čez noč ves misijonski svet odprl protestantom, skoro brez konkurence s katoliške strani.

Nič čudnega, če so protestantje to ugodno priliko res dobro izrabili. Čela vrsta sekt je poslala svoje misijonarje na vse strani. Prvi so bili baptisti, za njimi škotski prezbiterijanci, holandski kalvinisti, nemški evangelijski luterani in nebroj drugih manjših sekt. Med njimi najdemo precej avanturistov, še več pa resnično požrtvovalnih misijonarjev, ki so vzeli resno svoje poslanstvo in ostajali prav do svoje smrti v svojih misijonih. Njihova zasluga je prevod biblije v nestevilne jezike in narečja poganskih rodov. Seveda so želi največje uspehe v kolonijah evropskih protestantskih držav. Japonska jim je ostala skoro popolnoma zaprta, na Kitajsko so pa prišli do mest, kamor so smeli priti evropski trgovci. Poskušali so svojo srečo tudi med mohamedanci, pravoslavnicami in nazadnje celo v katoliških deželah.

V 19. stoletju so protestantske sekte zalele na problem, ki ga še do danes niso popolnoma rešile. Njihove misijonske organizacije, svobodne in neodvisne druga od druge in brez slehernega skupnega vodstva, ki naj bi odločalo, katera sekta naj vzame eno misijonsko področje in katero pripada drugo, so si izbirale misijonske pokrajine, ki so se jim zdele najbolj primerne in so nudile največje ugodnosti za hiter razvoj. Prav nič niso gledali na to, ali so ali niso tam že misijonarji drugih sekt. Zaradi neizmernih ozemelj Južne Afrike, Indije in Kitajske se splošne resni opazalo, da bi pri tem mogle nastati kake težave. Pozneje je pa to povzročalo toliko preklarij in sporov, da so začeli sklicevati misijonske kongrese, na katerih so obravnavali te sporne zadeve in tudi skušali vsaj delno usmerjati misijonsko delavnost posameznih sekt. V februarju letošnjega leta se je vršil tak svetovni protestantski misijonski kongres v Buenos Airesu, ki je segel do Misijonarka Parl. S. Buch' takole označuje misijonarje omenjene dobe: "Nobenega dvoma ni, da so bili ti prvi misijonarji po svoji naravi pravi borci. Oni so živo verovali v resnice, ki so jih nosili med pagane. Zanje so bila nebesa nekaj resničnega, polna neizmernih in neminljivih dobrin; pekel

kraj strašnih muk ne le za neverne grešnike, marveč tudi za one, ki so umirali v nevednosti. Zato na plan in klicati na ves glas vsem, naj rešijo svoje duše. Zavest, da to delo za rešenje bližnjega njim samim zagotavlja zveličanje, jih je delala na pol blazne. Hoteli so rešiti čim več in kar moči hitro. Zato se niso bali žrtev in trpljenja pri izvajanju svojih načrtov na razsežnih ozemljih. Niso imeli časa, da bi se kaj bolj poglobili v poučevanju poganov. Nekateri so v svoji nepočakanosti in neugnanosti prišli do spoznanja in zaključka, da je za rešitev duše potrebnih le nekaj minut. Po kratki razlagi zadostujeta dve vprašanji in en sam odgovor: "Veruješ v Gospoda Jezusa Kristusa? Zares veruješ? — Verujem". In misijonar mu je zagotavljal, da bo zveličan, da je že zveličan, ker veruje... Bili so zares nekaj izrednega, moške in žene, ki so na sebi občutili odgovornost za zveličanje tolikih in so v svojem junaštvu pogumno nosili to težo na sebi. Bili so izredni ljudje, taki, ki jim ni bilo ne za ugodje ne za počitek. Če bi ne bili zaslišali božjega klica, ki jih je vabil na misijonsko polje, bi bili morda postali raziskovalci, avanturisti ali iskalcji zlata. Tako pa so hodili po kitajskih in indijskih tleh brez strahu, zavedajoč se svojih pravic in v trdnem prepričanju, da bojujejo boj iz ljubezni do Boga, računajoč z gotovo zmago.

Danes jih ni več. Njih rod je izumrl. Ti, ki danes hodijo po njihovih stopinjah ali sede na njihovih mestih, so polni dvomov, brez pravega zapiranja vase in v svoje poslanstvo. Govore o strpnosti, o medsebojnem spoštovanju, o prijateljskih odnosih. Vse vere se jim zdijo dobre in zveličavne. Ostajajo na svojih položajih, ne da bi tvegali kaj v borbi za zveličanje bližnjega. Ideal njihovega majhnega življenja je povprečnost in lastna korist."

Najslavnejši protestantski misijonarji te dobe so: Gilmour v Mongoliji, Hudson Taylor v notranjosti Kitajske; Japonec Nisima, ki se je po končanem študiju na ameriški univerzi vrnil v domovino in se posvetil misijonskemu delu zlasti dijaki. V Afriki se je najbolj proslavil znameniti raziskovalec Livingstone, ki je tako navdušil angleške akademike, da so ustanovili "Akademski misijon za Osrednjo Afriko". Callaway, anglikanski škof med Kafri. Pickington v Ugandi in Percival v Nyasa. V Južni Ameriki pa znani Allan Gardiner, ustanovitelj patagonskega misijona.

V našem stoletju se je protestantsko misijonsko navdušenje še povečalo. Upravičeno lahko trdimo, da ni dežele na svetu, kjer ne bi delovala katera njihovih sekt. Celo čisto katoliški narodi Evrope — Italija in Španija — se morajo boriti proti njihovemu vdiranju. Značilnost naše dobe je v tem, da misijonarji ne prihajajo več samo iz starodavnih protestantskih dežel, marveč stopajo na misijonsko pozorišče nove sile: Avstralija, Nova Zelandija, Južna Afrika in celo Japonska. Zdi se pa, da je vsa pozornost protestantizma v zadnjih desetletjih obrnjena v Južno Ameriko. Zlasti severnoameriške sekte pošiljajo vedno nove moči in ogromna denarna sredstva v te kraje v pričakovanju velikih uspehov. Res se nekateri posvečajo pridobivanju čisto poganskih Indijancev v osrčju tega kontinenta, a vendar je res, da se večina teh misijonarjev zadržuje v velikih mestih s čisto katoliškim prebivalstvom. Pravijo, da so v Argentini in Braziliji že toliko dosegli, da lahko pošiljajo argentinske misijonarje na apostolsko delo v Španijo, brazilske pa na Portugalsko. Verjetno ne pretiravajo. Sami lahko gledamo njihovo delo, čeprav nimamo podatkov o njihovih uspehih v naši sredini.

(Sledi.)

KAKOR V NEBESIH, TAKO NA ZEMLJI...

(DAS HEILIGE EXPERIMENT)

DRAMA V PETIH PODOBAH

Za "Katoliške misijone" poslovenil NIKOLAJ JELOČNIK

O S E B E

po vrstnem redu nastopanja

Don **MIGUEL VILLANO** provincial
LORENZO QUÉRINI superior
CARLOS GERVAZONI indijanska poglavarja
GARCÍA QUESADA in
ALVARO CATALDE, španska trgovca
Očen ESCADÓN S. J.
Oče CLAUSSNER S. J.
Oče ORTEGA S. J.
Oče JACQUIER S. J.
Oče BRIGUEL S. J.
ACATÚ in **BARRIGUÁ**, indijanska poglavarja
Don ESTEBAN ARAGO šest drugih indijanskih poglavarjev

Don MIGUEL VILLANO provincial
LORENZO QUÉRINI superior
CARLOS GERVAZONI indijanska poglavarja
GARCÍA QUESADA in
ALVARO CATALDE, španska trgovca
Očen ESCADÓN S. J.
Oče CLAUSSNER S. J.
Oče ORTEGA S. J.
Oče JACQUIER S. J.
Oče BRIGUEL S. J.
ACATÚ in **BARRIGUÁ**, indijanska poglavarja
Don ESTEBAN ARAGO šest drugih indijanskih poglavarjev

(Nodaljevanje.)

BUSTILOS.— Ker je sveta propaganda pri očetih tako sijajno urejena. Na vse štiri vetrove pošiljajo izbrane odposlance, po mestih in po naših posestih ti ljudje nagovarjajo naše Indijane, naj zbeže. In mi ostanemo sredi polne žetve brez težakov, tako da moramo neenkrat sami prijeti za srp. A le poslušaj: vse to je šele začetek! Le dajte sijajnim patrom, naj kar delajo naprej! Tako, malo za šalo jih rahlo opomnite, pa boste videli. Še nekaj let, pa bomo španski barbari, kar zanje smo, potisnje-

ni v morje in Kraljestvo božje v Paraguayu bo scela vse. Hočem reči: jezuitsko kraljestvo s tropsom sitih in smrdljivih Indijanov. Tako je tedaj vam vseeno, ker so vam tako neznansko všeč kadilo in pobožne besede. Le vprašajte ta dva gospoda, kaj mislijo ljudje v teh krajih o tej "krščanski" republiki.

QUESADA.— Trgovec sem, ekselencia, izvoznik. Nekaj čajevih nasadov imam. In delo je trdo. Indijani so leni in mislijo samo na trebuh. Tu leže zdaj naši tovari čaja, mi pa prekrizanih rok

zremo, kako nam jezuitje odžirajo za-
služek. Če bi njih ne bilo, bi sijajno za-
služili in kralj bi imel od tega samo
korist. Kakšno korist pa ima od jezui-
tov? Nobene! Nasprotno, še z denarjem
jih mora zalagati! Marsikaj vose, ekse-
lenca. Dve tretjini španske posesti sta
last Cerkve in samostancv. Duhovščina
se redi, ljudje pa lakoto trpe. Prav do-
bro živi clovek pod škofovsko palico,
medtem ko v "cesarstvu, kjer sonce ne
zaide", gospodarita beda in čbup. Pove-
dal sem, kar sem mislil, ekzellenca! In
prosim vašo milost, da moje besede bla-
gohotno razmisli.

CATALDE.— Tudi jaz trgujem, ekse-
lenca. A to ni bil zmeraj moj poklic.
Vojak sem bil in nekaj malega vojaške
umetelnosti umem. Čemu ne zaslišite pa-
tra, ki nosi našitke? Vprašajte ga, kaj
je z orožjem v Jezuitski državi? Če mi-
slite, da se samo na Boga zanašajo, se
presneto motite. Mogočno vojsko imajo;
tovarno za puške, smodnišnice, nič jim
ne manjka. Tudi načrte imajo; "obramb-
ne" načrte, se razume. Kadar se jim bo
zdelo, bodo pač sami določili, kdo jih
je napadel. To sem hotel ekzellenca prav
ponizno povedati.

PROVINCIAL.— Z vašim dovolje-
njem, don Pedro, bi rad takoj odgovoril
na te obdolzitve...

MIURA.— Potrpite, oče provincial!
Narednik! (Provincialu.) Bi ukazali,
naj pridejo patri, ki jih zadenejo te ob-
tožbe?

PROVINCIAL.— Takoj. (Stražar-
ju.) Naj pridejo patri Libermann, Clar-
ke in Oros.

MIURA.— Ste zapisali vse, don Es-
teban? (Hoben reši.)

ARAGO.— Vsega ne.

MIURA.— Kaj pa ste pisali potem?

ARAGO (bere).— Propaganda
med Indijani po mestih in na deželi...
trgovska tekma... vojne priprave.

MIURA.— Prav dobro.

PROVINCIAL.— Samo besedo, don
Pedro.

MIURA (vljudno).— Oče provincial,
prosim vas, strpite se. Bomo videli, ta-

koj bomo videli. (Naseljencem.) Lahko
odidete, gospodje.

BUSTILLOS.— Ekzellenca radi bi
svoje obtožbe ponovili pred patri.

QUESADA.— Prosimo vas, sodite
nas s patri.

CATALDE.— Dovoljite, ekzellenca...

MIURA.— Lahko odidete! Straža!
(Vojaki s hodnika stopijo v dvorano.)
Odvedite te gospode in dajte jim prosto
pot! (Vojaki obkrožijo naseljence in jih
odvedejo na hodnik.)

BUSTILLOS.— Tako ravnajo z naj-
boljšimi kraljevimi podložniki! Seveda,
veliki gospodje ste vi, ki prihajate iz
Španije! Mi smo samo naseljska žlo-
ta, ki jo velja prezirati, se razume!
A le počakajte! Le počakajte! Svet se
vrti naprej!

Odidejo. Pridejo očetje Libermann,
Clarke in Oros.

MIURA.— Oče prokurator.

CLARKE (stopi naprej).— Clarke,
prokurator.

MIURA.— Je res, da s prodajo svoje-
ga blaga tekmuje te s španskimi trgovci?

CLARKE.— To ni točno.

MIURA.— Tako tedaj ne nastavljate
nižjih cen... postavimo čaju-mate, v
škodo španskih trgovcev?

CLARKE.— Nasprotno, še celo malo
višjo nastavimo.

MIURA.— Celo višjo! In kako, da
kupujejo pri vas, ne pa pri Špancih?

CLARKE.— Mynheer Cornelis, ki je
pravkar odkupil naš čaj, bi vam to raz-
ložil.

MIURA.— Narednik! Naj pride myn-
heer Cornelis! (Aragu.) Jezuitje dražje
prodajajo. (Patri.) Oče superior!

LIBERMANN (stopi naprej).— Li-
bermann, superior.

MIURA.— Je res, da v vaše misijone
prihajajo Indijani, ki beže od Špancev?

LIBERMANN.— Na žalost se to le
prevečkrat nameri, ekzellenca.

MIURA.— Zakaj prihajajo k vam In-
dijani, ki delajo pri španskih naseljen-
cih?

MIURA (vlevo) — Gledob Guerinini? — Provincial in don Pedro de Miura, v prvi podobi; Loni in 1955.

MIURA — Kajne? —
 LIBERMANN — Kajne? —
 MIURA — A če, postavim, kdo koga slednjič le ubije? Nazadnje vaši Indijanci tudi niso angeli.
 LIBERMANN — Prav gotovo, da ne. Včasih se tudi to nameri. V tem primeru je morilec izgnan iz dežele.
 MIURA — In kam ga izženete v tem primeru?
 LIBERMANN — Kamor hoče. Naj uživa sladko prostost! V mesta. Tam ga na vrat na nos vtaknejo med sužnje. Tudi tam je sedaj med kristjani, med kristjani "slabše vrste", se razume...
 MIURA — Hvač'a vam. (Vstopi Cornelis.) Mynbeer, holandski državljani ste. Tako vas ne morem prisiliti, da bi tu pričevali.
 COBNELIS — Prav rad bom pričeval, a opozarjam vas, da sem bil prisiljen ostati tu. Holandski poslanik v Madridu ne bo brez dela... (Aragu.) Andreas Cornelis iz Rotterdama...
 MIURA — Niti groša ne. Čemu tudi? Kar kdo potrebuje, prejme v blaginji. A to se ne plačuje. Edina pri nas priznana vrednost je delo.
 MIURA — Za vruga, vendar. Kakšno državo pa ste ustvarili tam?

MIURA — In smrtna kazen?
 LIBERMANN — Pri nas je ni. Tudi ni potrebno. Tavor pri nas ni, vse, kar imamo, je skupna last vseh. Nihče ne bo zaradi denarja storil prestopka, ker naša državni denarja.
 MIURA — Tako, da ni denarja v obtožnici?
 LIBERMANN — Niti groša ne. Čemu tudi? Kar kdo potrebuje, prejme v blaginji. A to se ne plačuje. Edina pri nas priznana vrednost je delo.
 MIURA — Za vruga, vendar. Kakšno državo pa ste ustvarili tam?

ARAGO (piše).— Andreas Cornelis.

MIURA.— Mynheer, zakaj kupujete čaj pri jezuitih, če bi lahko isti čaj ceneje kupili pri španskih trgovcih?

CORNELIS.— Ceneje, res. A ne isti čaj. Čudo se godi s tem čajem: prav dober pridelek, kadar ga gojiš brez vsakršne pohlepne misli. In tega ne zna vsakdo, verjemite. Jezuitom pa, glejte, čudovito uspeva; zdi se, da so Indijani naravnost vneti za delo pri njih. Čudno, kajne, ekselencia?

MIURA.— Pravili so mi, da so Indijani leni.

CORNELIS.— Seveda so, seveda, če so sužnji, pod bičem so zares leni. Ampak za šest ur dela, godbe, obilne hrane, pa zraven še skrb za duše, niso ti leni Indijani tam gorj prav nič leni.

Prizor iz prvega prizora prve podobe.
(Predstava v Parizu 1952.)

MIURA.— Godba, pravite?

CORNELIS.— Kako, kaj ne veste? Godba ima velikansko vlogo v Jezuitski državi. Ti hrusti tam so neznagljiivi. In spočetka je bila godba edino orožje. Prvi, ki so se drznili tja gor, so imeli pri sebi vedno majhen orkester: to je bila njihova vojaška prednja straža. S svojimi ladjami so se prevažali po rekah, Indijani pa po bregovih za njimi, vsi očarani kot kače. Danes pa imajo že Indijani sami orkestre in jezuitje se jih poslužujejo, da gre tako delo uspešneje od rok.

MIURA.— Ste morda obiskali misijone, mynheer?

CORNELIS.— Tako je, kot posebna izjema. S spremnim pismom, ki ga je podpisal oče provincial. Načelno pa nihče nima vstopa v to državo, predvsem pa noben španski katoličan. Čudno, kajne, ekselencia?

Querini namigne Miuro.

MIURA (vljudno).— Gospod Querini?

QUERINI.— Naj mi ekselencia oprostite. Morda je nevljudno, a če dovolite, bi tole pričo nekaj vprašal.

MIURA.— Prosim, prosim, gospod Querini.

QUERINI (Cornelisu).— Po veri ste kalvinec?

CORNELIS.— Krivoverec sto po sto! A vendar o jezuitih pošteno govorim. Prav gotovo se vam to zdi protislovno, kajne? A v tem trenutku temle ljudem tu (pokaže na patre) tudi čast, ki jim jo kak kalvinec daje, ne more več škoditi. (Miura.) Ni tako, ekselencia? (Queriniju.) Še kaj, gospod?

QUERINI.— Ne, hvala vam.

MIURA.— Vi tedaj trdite, da čisto svojevoljno dražje plačujete jezuitom kot špancem?

CORNELIS.— Tako je. Kajti v jezuitski čaj je položena ljubezen do dela v španskem pa ves srd sužnjev. In ma te se okusa privzame, in kdor ga pije to koj začuti.

MIURA.— Hvala vam, mynheer. Na žalost vas moram prositi, da ne zapuščate kolegija.

CORNELIS.— Škofu in španskim lov-cem na sužnje ste dovolili prosto pot. Čemu tedaj zadržujete svobodnega nizo-zemskega državljana, njih pa ne?

MIURA.— Še malo potrpite, mynheer.

CORNELIS.— Tam spodaj je kaj za-gatno. Prav gotovo veter od tu tja dol vleče. Čudno, kajne, ekselencja? Kakšno veselje, če bi oni tam obrnili stran... Vaš ponižni služabnik, ekselencja. Na svi-denje gospodje. (*Odide.*)

MIURA.— Oče prokurator in oče su-perior lahko odideta.

Libermann in Clarke odideta.

MIURA.— Oče Oros.

OROS.— Ekselencja.

MIURA.— Kakšen posel opravljate v misijonih?

OROS.— Mojim vojaškim izkušnjam so poverili varnost naše države, zaščito pred vpadi in pred razbojniki. Vodim tudi vojaške vaje. Sleherni trenutek mo-ramo biti pripravljeni, da se odzovemo kraljevemu pozivu.

MIURA.— Kraljevemu pozivu? Mar ste se s svojimi Indijani že bojevali za španijo?

OROS.— Odkar nam je kralj podelil to pravico, da se smemo oborožiti, smo se kakih štiridesetkrat udarili za špa-nijo.

MIURA.— In so dobri vojaki vaši In-dijani?

OROS.— Tolpe divjih bojevnikov smo spremenili v disciplinirane regimente. Vsak trenutek lahko kralj razpolaga pri nas z mogočno armado.

MIURA.— Kako je vaša vojska raz-deljena?

OROS.— V vsakem misijonu sta vsaj dva regimenta. Vsega skupaj kakih šest-deset regimentov s pešci, konjenico in topništvom. Vse to vam da armado tri-deset tisoč mož.

MIURA.— Od kod imate topove?

OROS.— Svojo livarno imamo.

MIURA.— In municija?

OROS.— Tudi puške in municijo de-

Francoski igralec Victor Francen v vlogi očeta provinciala. (Pariz 1952.)

lamo sami v naših redukcijah. V skladiščih je trenutno teh stvari toliko, da lahko oborožimo vse naše vojake.

MIURA.— Kolikor mi je znano, v Paragvayu trenutno ni sovražnikov španije. Torej bi svojo vojsko lahko zmanjšali.

OROS.— Kraljevski privilegij nam dovoljuje lastno vojsko. Tega privilegija se poslužujemo.

MIURA.— To je star privilegij; iz časov Filipa V. (*Čez čas.*) Nekateri se boje kaknega morebitnega napada vaše indijanske vojske.

OROS.— To vendar ni resno. Koga naj bi napadli?

MIURA.— Ne pravim, da bi napadli vi, jezuitje. A vaše Indijane lahko lepega dne prime, da bi se osamosvojili.

OROS.— Ni mogoče. Indijani so nam poslušni točno tako, kot smo jezuitje poslušni svojim predstojnikom.

MIURA.— In če bi jim veleli, naj orožje odlože?

OROS.— Brez pomišljanja bi ga odložili.

MIURA.— Kdo vam ukazuje?

OROS.— Oče provincial.

MIURA.— In kdo spet njemu ukazuje?

OROS.— Kralj in pater general naše Družbe.

MIURA.— Da postavim: nekdo drugi vas napade. V tem primeru se vaša vojska dvigne?

OROS.— Prav gotovo.

MIURA.— Vi ste poveljnik?

OROS.— Kot vojak sem poveljnik.

MIURA.— Kdo vam da povelje za pohod?

OROS.— Oče provincial.

MIURA (Aragu).— Ste zapisali?

ARAGO.— Zapisal vse.

OROS.— Mi nikomur ne pretimo. Naravnost smešno, če nam kdo podtika napadalne namene. A pripravljene smo se upreti z orožjem v roki vsakomur, ki bi hotel uničiti naše Kraljestvo božje v Paragvayu.

MIURA.— Oče provincial!

PROVINCIAL.— Samo potrdim lahko, kar vi mi povedate, oče! Časi, ko se evropske tople, lahko nemoteno napadale naše dežele, so minili za zmeraj.

MIURA.— Razumljivo. Trideset tisoč dobro oboroženih vojakov ne morejo kdoli biti se vas lotiti. Vsakdo je dvakrat prej premislil, preden bi se spustil v takšno pustolovščino. To je Kraljestvo božje. Oje, kot se zdi poglavalno globoko korenine na tem svetu. (Orosu.) Kje sta predrejoča žiti? — ARUM.

OROS.— Oče! Raabi na Vogrskem. vsa

MIURA.— Ste bili odkriveni? — OROS.

OROS.— Princ Evgen Savojski me je oblikoval. — OROS.

MIURA.— Čestitam! Zahvaljenji oče Orosid. (Orosu odide.) — Don Arago, dajte mi zapisnik! (Arago Anabid zapisnik.)

MIURA.— Miarauga bežno spreleti. Zasliševanje je končano, razen ene točke, ki pa mora ostati tajna. O tem bom sam govoril z očetom provincialom. Zahvaljenji

vsi! Narédnik! Zastrážite spodnji yhod. Naj nas nihče ne opiti!

Vsi odidejo. Ostaneta le Miura in provincial.

MIURA.— Očitno dečelar, da so obtožbe proti vam plod gele domišljije.

PROVINCIAL.— Nikdar nisem opredvil o vaših bistrostih, kajne? Po vaših poštenosti.

MIURA.— Kralju ste pokorni.

PROVINCIAL.— Nikoli nisem bil nepokorni.

MIURA.— Svojih ljudi ne tlačite!

PROVINCIAL.— Lahko vam zatrdim, da je naša država med redkimi, ki niso osnovane na nasilju.

MIURA.— Nobenih odirskih koristi pri trgovini.

PROVINCIAL.— Čelo kalvinec vam je potrdil, da ne iščemo koristi.

MIURA.— Nimate nobenih srebrnih rudnikov, niti ne skrivate zakladov.

PROVINCIAL.— Dokazali smo, da resnična blaginja med ljudmi ni neovzdržljiva, ne srebrni.

MIURA.— In vendar ne gjenja ta plača nizkotnih tožb in podlih obtožb proti vam?

PROVINCIAL.— Vaša milost oboroži vse vrste česse, torzo prignala. — MIARA.

MIURA.— (Bez časa.) Ste že obsojeni? Slepe in brez dokazov so španilji pri-trdili tem klevetam. Druga za drugo serberje so izsodili. Tuz berite! — Poldi.

PROVINCIAL.— Preden velik pergament; provincial: že poročimo toberje v pogleda — MIRA.

PROVINCIAL.— Upošteva joči.

dognano, kako so se jezuitje v Paragvayu svojevoljno odločili naše krene; upošteva joči, da pod pretvezo širjenja naše Svete Vere stiskajo in vsuznost tirajo.

Nase djubljene Indijane; upošteva joči, da so se obogatili s prikovanjem svojih rudnikov; upošteva joči, ed. — (Mica ru.)

"Da je dognano..." Kdo je dognal? Kdo? — OROS.

MIURA.— (Vzame pergament in nadaljuje z branjem.) — Zato ukazujem o oblastjo, ki smo jo v Naše roke

prejeli od Našega Vsemogočnega Gospoda, da vsi člani Družbe Jezusove zapuste paraguaysko provinco. Njihova dežela bo odslej spet last Naše krone in njih imetje zaseženo. Dano v Buen Retiro, na sedemindvajsetj dan v mesecu svečanu, v letu Gospodovem tisoč sedemsto sedem- inšestdesetem. Jaz, Kralj." (Vrne pergament provincialu.)

PROVINCIAL (mirno).— Ta papir je brez vrednosti. Kralja so preslepili.

MIURA (pitrudi).— Kralja so preslepili.

PROVINCIAL.— Kaj boste storili tedaj?

MIURA.— Te razsodbe ne morem izvršiti.

PROVINCIAL.— Odprli boste kralju oči! Naš rešitelj ste! Bog vam je namenil, da rešite našo državo!

MIURA.— Odprl bom kralju oči. Pokazal mu bom vso podlost teh tožbá. Ampak vaša država... vaša država — je izgubljena.

PROVINCIAL.— Kako?

MIURA.— Vaša država je izgubljena!

PROVINCIAL.— Izgubljeni... mi?

MIURA.— Da, vi.

PROVINCIAL.— Potrdili ste nam, da zlega ne delamo in vendar nas hočete uničiti?

MIURA.— Zlo! Zlo! Vsi zagrešimo kako zlo do drugih, tako alj tako. Nobena država na svetu ni docela varna. A to ne pogublja držav. Kar vam očita-jo, je mnogo težje.

PROVINCIAL.— Mnogo težje?

MIURA.— Da. To, da imate prav.

PROVINCIAL (zmagovit).— Da imamo prav.

MIURA.— Tako je. A tega odpustiti ni mogoče. In ker imate prav, vas je treba uničiti — brezobzirno uničiti.

PROVINCIAL.— ...Kaj, kaj ste znoreli?

MIURA.— Nor bi bil, če bi drugače govoril. (Premor.) Kaj ste napravili s to deželo? (Pokaže na zemljevid.) Iz vseh teh progodov in teh pamp, ki bi se jih mi brez vas verjetno nikoli ne lotili? Kraljestvo ljubezni in pravice! Sejete in žanjete brez zavisti, Indijani

vam pojejo hvalnice in beže od naših naseljencev. Vaši pridelki gredo po vsem svetu, naši trgovci pa hujšajo. Vaša država živi v miru in blaginji, Matj Domovina pa v bedi in nezadovoljstvu. To deželo, ki smo jo mi s krvjo osvojili, vi dvigate... proti nam! La majhen narod ste sredi naše države, pa vendar mi, mogočniki trepečemo pred vašim zgledom! Mi se sporazumemo z orožjem, vi pa z mirom! Mi se uničujemo, vi pa jačite! Jutri boste imeli že petintrideset redukcij; v nekaj letih že šestdeset. Še malo in ves kontinent bo vaš! In mislite, da mi vse to lahko mirno gledamo, ne da bi vas ustavili? Norci bi bili, če bi vas ne izgnali prej, ko bi bilo prepozno. Izginiti morate! Izginiti v imenu taistega cesarstva, ki vam je dovolilo, da tu izpeljete svoj civilizacijski poizkus. Izginiti, da bo konec tega poizkusa, ki postaja že nevaren. Da bo konec!

PROVINCIAL.— Svet poizkus je to. Kdorkoli stegne roko po njem, udari samega Boga!

MIURA (suh).— Ne govorite mi o veri, kadar so posvetne koristi po sredi!

PROVINCIAL.— Dolžan sem vam spoštovanje, ker ste poslanik našega kralja. Kaj so vaši ukazi?

MIURA.— Te razsodbe izvršiti ne morem, ker so dokazi v njej lažni in bi vi to kaj lahko dokazali.

PROVINCIAL (grenko).— A to našega poraza ne prepreči, kot ste sami dejali.

MIURA.— Ne. A svet bi vedel, da smo se znotili. To bi rodilo poplavo umazanih krilatic. Ne, to se ne sme zgoditi.

PROVINCIAL.— Kaj tedaj ukazujete?

MIURA.— Predajo vaših redukcij morate ukazati vi sami.

PROVINCIAL.— Ni je moči na svetu, ki bi me prisilila v to!

MIURA.— Zadosti moči imam, da vas prisilim v to.

PROVINCIAL.— Prav. Poizkusite.

MIURA.— Vaša odklonitev pomeni konec vašega reda v vsem španskem cesarstvu... Razmislite: v Franciji in na Portugalskem je Družba Jezusova pre-

povedana. Mi pa vam naklanjamo, da nadaljujete s svojim delom po vsem španskem cesarstvu, če se prostovoljno umaknete iz Paraguaya.

PROVINCIAL.— To je izsiljevanje.

MIURA.— Za srečo domovine je vsako sredstvo dobro; tako mislim jaz.

PROVINCIAL.— Samo oče general lahko odloča o usodi naših provinc.

MIURA.— Obrnili smo se na papeža in na generala. Leta in leta nas že tolažijo z obljubami o preiskavi. Vaš oče general se bo zdaj moral sprijazniti z izvršenim dejstvom razpusta vašega reda.

PROVINCIAL (*zadet*).— To je izsiljevanje.

MIURA (*mrzbo*).— Ali Paraguay ali vaš red, oče provincial!

PROVINCIAL.— Ne zahtevajte, da odgovorim takoj!

MIURA.— Čakati ne morem več. Odločite se.

Oros nanaglo vstopi.

OROS.— Častiti oče! Nevarna govoriča vzbuja poplah med našimi ljudmi. (*Miuru.*) Vaši vojaki govore, da boste s silo zdrobili našo državo.

MIURA.— To ni res! Oče provincial!

Provincial molči.

OROS.— Častiti oče, čakam na vašo povelje. Indijani in črna straža so razorožili španske vojake. Tožili nas bodo upora, če se takoj ne zganemo.

Provincial še vedno molči.

MIURA.— Govorite, oče provincial.

PROVINCIAL (*počasi*).— Resnica je, da hočejo podlo uničiti božjo državo.

OROS.— Čakam na povelje, oče.

MIURA.— Dobro premislite, Alfonso Fernández! Pravica, ki tu velja, je pravica španskega kralja!

PROVINCIAL.— Pravica, ki tu velja, tje pravica božja! In s to pravico, don Pedro de Miura, vas razglašam za našega ujetnika... Oče Oros, odgovarjate mi za varnost njegove vizitatorske milosti.

OROS.— Ekselenca, vaš meč, prosim.

Miura, za trenutek neodločen; nato potegne meč in ga počasi ponudi Orosu.

MIURA.— Še vztrajate pri svoji nedolžnosti?

Z A S T O R

(Sledi.)

po misijonskem svetu

VOLITVE V AFRIKI

V času volitev živimo. Poglejmo, kako so potekle te zanimivosti v volivnem središču mesteca Fataki. Za tri sedeže je bilo 22 kandidatov in 6.000 volivcev. Postopek je bil kar moči preprost: vsak kandidat je imel svojo skrinjico in svojo fotografijo na njej. Vsi kandidati so stali zunaj dvorane in se kazali ljudem, da so si jih mogli pošteno ogledati. Volivci — za to priliko so jim dali posebno izkaznico — so posamično stopali v dvo-

rano in oddali svoj glas v izvoljeno skrinjico. Čisto preprosta zadeva, a za nepismene ljudi vendar še preveč zamotana, če je kar 22 kandidatov in jih je možno ločiti le po fotografiji. Marsikdo je spraševal: "Kje je skrinjica mojega katehista?" Eden, ki se volitev ni udeležil, je ponosno izjavil: "Jaz nisem bil na tomboli." Nazadnje su ugotovili, da je skrinjica, ki je bila najbližje vrat, dobila največ glasov. Hvala Bogu, da je vse poteklo mirno in brez nezgod, vsaj za sedaj...

ZGODOVINSKI PREBLED INDONEZIJSKEGA MISIJONA

(M. Deodata Hočevar O.S.U., Djakarta,
Java)

I. Prvi misijonarji:

1. Joanes de Monte Corvino O.F.M. (leta 1300 na Javi).
2. Beatus Odericus de Pordenone O.F.M. (leta 1324 na Javi, Sumatri, Kalimantau).
3. Msgr. Joanes Marignolli O.F.M. (leta 1347 na Javi).
4. Simon Vaz in Francisco Alvarez (leta 1543 na Halmaheri).
5. Sv. Frančišek Ksaverij S.J. (leta 1546 do 1547: Ambon).

Polagoma se je katoliška vera razširila po vseh otokih Indonezije po zaslugi svetnih duhovnikov, frančiškanov, dominikancev, jezuitov, avguštincev in karmeličanov. Toda skoro vse so Nizozemci, ki so prišli v Indonezijo l. 1596, uničili! (Na Nizozemskem katoličani niso imeli verske svobode od leta 1581 do 1800.)

Le na otokih Flores in Timor, ki sta bila portugalska last, so dominikanci lahko delovali nekako do 1800. Od leta 1800 do 1850 pa tudi tja ni mogel noben katoliški duhovnik.

II. Misijonsko delo od 1807 do 1859:

Leta 1800 je Nizozemska proglasila svobodo vere. Katoliški misijon je bil ustanovljen uradno leta 1807. Msgr. J. Nelissen je bil imenovan kot apostolski prefekt s središčem v Bataviji (Djakarti). V naslednjih 50ih letih so bili ustanovljeni misijoni: Batavija (1808), Semarang (1809), Surabaya (1810), Padang (1838), Bangka (1853) — za Kitajce.

Le trije ali štiri svetni duhovniki so v teh 50ih letih delali v Indoneziji. Večsah se je tudi zgodilo, da po več mesecev ni bilo nobenega duhovnika v Indoneziji zaradi težkoč z nizozemsko vlado in tudi ker je na Nizozemskem bilo pomanjkaje duhovnikov. Za vsako stvar je bilo

treba prositi za dovoljenje: za ustanovitev novega misijona, za obiskovanje katoličanov v drugih krajih, za pošiljanje misijonarjev v drugi misijon i.t.d. Velikokrat dovoljenja niso dali. V takih razmerah se katoliška vera ni mogla širiti svobodno.

III. Misijonsko delo od 1859 do 1902:

Z jezuiti se je pričela nova doba za indonezijski misijon. 9. julija 1859 sta prišla prva dva nizozemska jezuita na Java. Mnogi drugi jezuiti so sledili. Najprej so se ustanovili na Surabaji, Djakarti, Ambarawi, Padangu, Flores in Bangki. Od 1859 do 1902 so ustanovili 30 novih misijonov in sicer: v Deli (1876), Tjirebonu (1877), Timoru (1883), Singkawang (1885), Menadu (1886), Magelang (1889), za pleme Daja (1890) in druge. Število katoličanov se je dvignilo od 10.000 do 51.000.

IV. Misijonsko delo od 1902 do 1959:

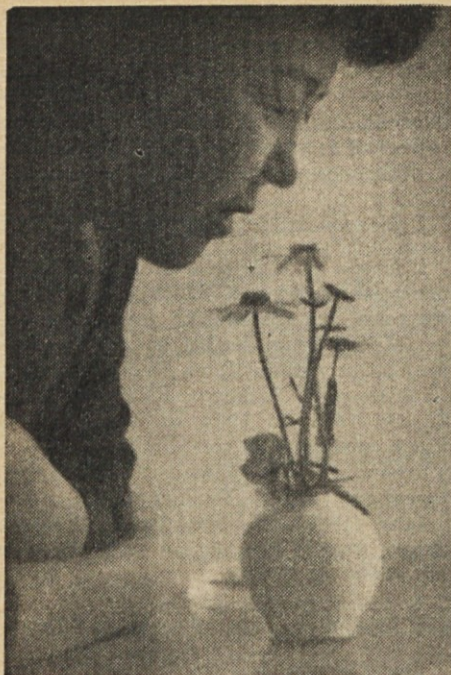
Jezuitje niso bili zmožni sami misijonariti v vsej Indoneziji. Zato so od leta 1902 začeli izročati deželo zunaj Jave v oskrbo drugim kongregacijam. Tudi Java je bila prevelika zanje. Jezuitom sta ostala samo dva vikarijata: Djakarta (msgr. Djasaputra, Javanec) in Semarang (msgr. Sugijapranata, Javanec).

Druge kongregacije, ki delajo v Indoneziji so: frančiškani, karmeličani, lazaristi, misijonarji presv. Srca, križarji, kapucini, kongregacija trpljenja Jezusovega, misijonarji svete Družine, kongregacija božje Besede, kongregacija brezmadežnega Srca Marijinega, i.t.d. Vsega skupaj je 27 škofij, toda do sedaj sta le dva škofa domačina.

JAPONSKA

Katoliška bolnica za gobavce

Leta 1898 je bila tu ustanovljena skromna bolnica za gobavce in izročena v oskrbo 5 frančiškanskim misijonarjem. Sprva so morale gobavce šele iskati in jim nuditi zdravniško pomoč na

REPORTAŽA V BESEDI IN SLIKI

Čez noč postanejo dečki mladeniči in deklice mladenke. Nov svet se jim odpre. Nove sanje jih prevzamejo. Japonka te slike je komaj dorasla. V cvetni vzorec strmi, obraz ji je brez skrbi. Japonski obraz le redko, redko izda čustva. Morda je dekle nesrečno in misli na samomor — nihče ne ve, ker se vsakomur smehlja. To je neke vrste postulat poganškega človeka, ta zunanja prijaznost, klic naravne duše po "čisto malo ljubezni". Tisoče takšnih mladenk vsako leto izbere samomor! Nimajo vrednot, ki bi jih zadržale, življenje jim postane nesmiselna muka. Življenje brez Jezusa Odrešenika.

Sliko poslal in misli zapisal oče Vladimir Kos S.J., Japonka.

njihovih domovih in v svojem malem dispanzerju. S prejeto miloščino in podporami so zgradile lično poslopje za kakih 100 bolnikov. Navadno jih imajo od 70 do 80. Šele v zadnjih letih so zdravniki odkrili uspešna zdravila, ki pa zahtevajo skrbno nego in dobro oskrbo.

V omenjeno bolnico prihaja dober japonski zdravnik, katoličan in specialist v plastični kirurgiji. Z veliko vneto opravlja svoje delo. Sadi odpadle obrvi, nadomešča nosove, sprošča skrčene mišice za primer, da bolnik doseže popolno ozdravljenje in se lahko spet povrne kot delavec med svoje. Nekaj mladih gobavev je po triletnem zdravniškem postopanju popolnoma ozdravelo.

Seveda imamo tudi primere, ko bolniki nad svojo boleznijo obupajo in iščejo rešitve v samomoru. Eden tak h se je v trdi zimi vrgel v reko, prepričan, da bo s tem nastopila pljučnica in z njo konec življenja. Drugi se je povzpел na ognjenik Aso, a je ob pogledu na strašne plamene in paro zbežal. Mlada bolnica je priznala, da je že večkrat nameravala končati svoje življenje pod kolesi vlaka. Danes so vsi trije lepo mirni in vdano prenašajo svojo bolezen.

Gobavei po svojih močeh tudi delajo, čeprav radi pohabljenosti rok in prstov to ni lahko. To je zanje tudi velikega psihološkega pomena, ker jim ohranja upanje, da se bodo lahko vrnili med svoje, ko bodo ozdraveli. Tudi razvedrila, športa, sprehodov jim ne manjka, večjih prirejajo celo odrske prizore.

Največjo tolažbo in oporo pa jim daje globoka vera. Skoraj vsi so krščeni, a ne na hitro roko, marveč po resni in temeljiti pripravi. Zlasti se vesele velikih cerkvenih praznikov: božiča, ki jim prinaša darove ljubezni, a jih tudi opominja na medsebojno dobrohotnost, velike noči in binkošti, ko se sponinjajo na dan svojega krsta. Ob teh prilikah njihov zbor sodeluje pri slovesni svetj maši, ki jo opravlja gobavi korejski duhovnik. V svojih molitvah se spominjajo neštetih dobrotnikov.

misijonsko zaledje

Misijonsko delovanje svetnih duhovnikov

Pismo kardinala Agagianiana pamplonskemu škofu in pastirsko pismo škofa iz Bilbao razlaga revija "Surge". Oba dokumenta se nanašata na sodelovanje škofijske duhovščine pri zasajanju Cerkve v misijonskih pokrajinah.

Člankar pravi: Ne smemo dopustiti, da bi naše duhovništvo ohromelo, kar se tiče misijonskega dela. Krščansko duhovništvo je samo sodeleženje pri duhovništvu Kristusovem. Kristusovo duhovništvo pa je vesoljno, usmerjeno na vse človeštvo, na tiste, ki so blizu, in na tiste, ki so daleč. Zato pa je tudi za krščansko duhovništvo bistveno, da upošteva vse človeštvo. Vsak duhovniški poklic je tudi klic k misijonskemu delu.

Mislimo pa, da ima škofijska duhovščina še posebne vzroke, prav ker je škofijska, da misijonsko čuti in deluje. Pij XII. je v okrožnici "Fidei donum" opomnil vse škofove, da so po božji volji nasledniki apostolskega zbora in da so zato skupno s papežem odgovorni za misijonsko delo Cerkve. Papež je poudaril, da "misijonsko poslanstvo Cerkve ni prenehalo s smrtjo apostolov; to delo se mora nadaljevati s pomočjo vseh škofov, ki so v zvezi z namestnikom Jezusa Kristusa."

Iz papeževih besed se vidi, da je vsak škof skupno z brati v škofovski službi in pod vodstvom papeževim soodgovoren za rast Cerkve. Škofijski duhovniki so pa neposredni sodelavci škofovi. Morajo mu biti na razpolago, da bo z njihovo pomočjo izvršil svojo misijonsko škofovsko dolžnost. Vsak škof mora presoditi, koliko duhovnikov potrebuje za dušno vodstvo izročeni mu vernikov. Tako bo izvršil dolžnosti, ki jih ima kot škof poedinec do svoje lastne škofije. Duhovnike, ki mu niso potrebni, bo pa ponudil Cerkvi, da jih bo uporabila za misijonsko delo. In tako bo škof izpolnil svojo dolžnost, ki jo ima kot član škofovskega kolegija, ki je naslednik apostolskega zbora, kateri je misijonsko nalogo sprejel.

Ko je papež spominjal škofove na njihovo misijonsko dolžnost, je izrecno omenil, da bi jo mogli izpolniti tako, da bi nekaj svojih duhovnikov poslali v pomoč afriškemu škofu. In papež je dodal, da bi se s tem pravni položaj škofijskih duhovnikov v ničemer ne spremenil.

Zato je pa namig namestnika prefekta Kongregacije za širjenje vere, naj bi tudi čim več škofijskih duhovnikov zavzelo svoje mesto v misijonih, povsem razumljiv. In škof iz Bilbao v svojem pastirskem pismu samo podrobneje razloži, pri kateri vrsti dela bi škofijski duhovniki lahko najuspešneje pomagali. Za to, da tudi škofijski duhovnik lahko odide v misijone, ne bo treba prositi nobene papeške dispenze in nobenega kánona ne bo treba spreminjati. Kánon 144 že predvideva, da duhovnik lahko stopi v službo druge škofije, ne da bi izgubil inkardinacijo v lastni.

Z duhovniki je kot z žitom: če leži na kupu, začne gniti; če pa sejalec odloči vsakemu zrnu svoje mesto, bo obrodilo.

Še nekaj: če bi bil res kak kánon, ki bi vsaj na videz otežkočal ali celo onemogočal misijonsko delo škofijskega klera, bi ga papež odpravil, ker bi nasprotoval potrebam Cerkve. Vendar pa takega kánona ni. Kar je važno, je to, da škofje in duhovniki, kjer so pogoji za to, hočejo. Čutiti morajo, da je duhovništvo vesoljno, in se ponuditi za delo tam, kjer je delavcev očitno premalo. Pota so odprta, duše so v potrebi, delo čaka.

NAŠ BARAGA

“BARAGOV VESTNIK” v U. S. A.

“BARAGOVA ZVEZA” v U. S. A. ali, kot je dobesedno treba prevajati “Družba škofa Barage”, že lepo vrsto let izdaja od časa do časa svoj “Vestnik — The Baraga Bulletin”, ki izhaja v Marquetteu in ga pošiljajo tudi uredništvu Kat. misijonov, za kar smo tej Družbi zelo hvaležni. Da bodo tudi bralci našega lista deležni vsebine te važne publikacije, smo se odločili, da bomo ob izidu vsake številke objavili nje vsebino.

Številka 2. štirinajstega letnika (november 1959) ima naslednjo vsebino:

Spreddaj je ponatisnjena zahvala, ki jo v papeževem imenu pošilja Družbi škofa Barage vatikansko državno tajništvo za poslanico, katero je sv. očetu poslal predsednik družbe preč. g. Francis M. Scheringer. Papež blagoslavlja vse člane in njihovo delo.

Postulator Baragove zadeve msgr. Joseph L. Zryd poroča o svojem nedavnem obisku Rima. Bilo je to o priliki stoletnice rimskega Severnoameriškega zavoda. Zastopnikov ameriške hierarhije je bilo toliko, da ni bilo mogoče na kuriji dobiti uradnih stikov glede Baragove zadeve. Pač pa je g. Zryd navezal osebne stike z vplivnimi cerkvenimi dostojanstveniki in našel veliko zanimanja za Baragovo zadevo med severnoameriški škofi in duhovniki.

V kapeli Severnoameriškega zavoda je odposlanec z onkraj oceana sprejel Janez XXIII. Med drugim jim je povedal, da je bil odobren začetek postopka za kanonizacijo preč. matere Seton, in da želi doživeti njegov zaključek. Izrazil je upanje, da se bodo kmalu začeli še drugi postopki, predloženi od severnih Amerikancev. Ker se je prizadevanje za m. Seton začelo prej kot delo za Baragovo beatifikacijo in je imelo za seboj močnejšo organizacijo, pa je šele zdaj prišlo na vrsto, je to namig, da moramo ostati potrpežljivi, obenem pa, da smemo upati na uspešen potek Baragove zadeve.

Takoj po avdijenci je g. Zryd srečal kardinala Cicognanija, katerega brat je prefekt kongregacije za vodstvo kanonizacijskih procesov. Kardinal je ameriškega monsinjorja pozdravil z besedami: “Molimo, da bi tudi zadeva škofa Barage prišla na rimsko pozornico!” Kot je videti, je v Rimu dovolj zanimanja za nekdanjega marquetteškega škofa.

Na povratku je msgr. Zryd obiskal Dunaj, München, Paris in Lyon, kraje, od koder je Baraga prejel toliko materialne podpore. Občudovanje arhitektonskih lepot in nakopičenega kulturnega bogastva na Dunaju je obiskovalca spomnilo na slovenskega jurista pred 130 leti; živo je občutil, kakšna žrtev je morala biti zanj, ko je bil rojen za te stvari, da jih zapusti in zamenja za trdote in pomanjkanje indijanskih vasi. Krasni dunajski gozdovi so postulatorju razložili Baragovo ljubezen do naravnih lepot ob velikih ameriških jezerih. "Ko sem zapustil Dunaj," — tako piše — "sem se nekako počutil bliže Baragi in zdelo se mi je, da boljše cenim poetičnost njegove občutljive duše."

Dve strani Baragovega Vestnika sta posvečeni izvlečku iz **letnega poročila Družbe**. (Piše preč. g. Scheringer). 6. septembra 1959 je bila letna Baragova proslava; to pot v Menominee. Ob tej priložnosti so dognali, da je Baraga obiskal tudi te kraje. Neka gospa je povedala, da je v Menominee Baraga poročil njene starše, druga hrani popotno palico, ki jo je misijonar podaril 1865 ali 1866 njenemu dedu. — Pontifikalno mašo je pel škof Noa. Na skupščini Družbe je bil za predsednika zopet izvoljen preč. g. Scheringer, za podpredsednika pa preč. g. LaViolette iz Gladstona, kjer bo letos Baragov dan. — V letu med skupščino 1958 in skupščino 1959 so izšle štiri številke Bulletina. Vsaka številka gre na pošto v 11.000 izvodih. — Baragova grobnica je bila prenovljena; zlasti razsvetljava je zdaj močnejša in lepša. Pot v grobnico kažejo lična znamenja zunaj in znotraj stolnice. — Družbeni arhivi so bogat vir za zgodovino ameriškega katolicizma. Več znanstvenikov je tudi v preteklem letu tam črpalo podatke za svoje študije. — Letno poročilo podčrtava delo dr. Franca Jakliča v Baragovi zadevi. Predvsem gre za dokaze, ki so potrebni za kanonični postopek o krepstih. Dr. Jaklič je dokončal Baragov življenjepis, kolikor ga je mogoče izdelati po dosedanjih virih. Zdaj je potrebno, da ob seznamu krščanskih krepsti zbere in označi dogodke iz Baragovega življenja. — S skupščine so poslali pozdrave različnim cerkvenim dostojanstvenikom in sodelavcem: sv. očetu, apostolskemu delegatu, Jožefu Gregoriču, Baragovemu zgodovinarju itd.

Vestnik prinaša tudi govor, ki ga je na Baragovem dnevu v Menominee imel msgr. Joseph J. Dunleavy ("Zakaj Baraga?"). Začenja z vprašanji: Zakaj preučujemo Baragovo življenje? Zakaj zbiramo njegova pisma, pridige, knjige? Odgovor je takoj na dlani, morda prehitro in preveč preprosto: V božjo čast in slavo. (Ako ni to razlog za naše delo ob Baragi, izgubljam čas in denar.) Koristno pa je, da si temeljiteje ogledamo edino pravi razlog. Vemo, da ima resnica moč, da nas uči, navdahne, očisti. Življenje vsakega človeka je skrivnost, vendar si prizadevamo potegniti iz pozabe le življenje redkih prednamcev, katerih nadpovprečnost jih napravlja še bolj skrivnostne. Tak človek je bil tudi Baraga in njegovo življenje je skrivnost, boljše dvakratna skrivnost. "Vemo, da je najprej človeško življenje, preživeto velikopotezno, oblikovano in zgrajeno v sklopu človeških talentov in vzgonov volje in čustev. Obenem je to življenje razsvetlila, napolnila, preobrazila nadnaravna milost; življenje moža, ki je poznal zamaknjenje in bližino obupa: ki je občutil opoj zmage in ledeno grenkobo poraza; življenje, ki je obenem zamotano in preprosto, slavno in usmiljenja vredno, veliko in bedno. V resnici skrivnostno življenje!"

Vprašanje je zdaj: na kakšen način daje prodiranje v skrivnost Baragovega življenja čast in slavo Bogu? Predvsem je življenje vsake svete osebe zaklad, biser velike vrednosti, drag kamen, ki ga je obrusil Bog. Vsaka duša,

ki gre polna milosti skozi ta svet, je slavospev Njemu, ki jo vodi. Ako pa ta zaklad ostane skrit očem ljudi; ako obleži dragi kamen pozabljen v zaprti skrinji zgodovine — kako more druge ljudi spodbuditi, da časte in hvalijo Boga, ki mu je dal ceno in lepoto in lesk?

Za primer naj služi sv. Avguštin, ki je konec 6. stoletja začel apostolsko delo med Angli in Sasi. Ves njegov pogum, zaupanje v Boga, prepričevalnost v širjenju Kristusove resnice, vsi uspehi v spreobračanju poganov — vse to bi ostalo neznano, če ne bi zgodovinarji prodrli v temo tistih časov in odkrili svetlobo, ki jo je Avguštin razlil na Anglijo in svet. Tako so zgodovinarji, raziskovalci svetosti služili božji slavi in njihovo delo še naprej slavi Boga. Ti, ki so nam napisali zgodbe apostola Anglije, še vedno časte Boga; kajti tako imamo mi in mnogi drugi spodbudo, da zahvaljujemo Stvarnika, ki je Avguštinu napravil svetnika.

Podobno službo Bogu in človeštvu opravljajo tisti, ki razkrivajo Baragove skrivnosti. Prikazujejo nam življenje, ki se je dalo Bogu v velikem delu, če ne popolnoma, ali kot domnevamo, na junaški način. Ko opazujemo njegovo življenje, slavimo Boga, ki mu je dal nadčloveško lepoto, in se Mu zahvaljujemo za velike stvari, ki jih je po Baragi storil.

Za vsakogar iz nas je važno vprašanje: zakaj **raziskujemo** Baragovo življenje? Vsi mi namreč dobavljamo črnilo za zgodovinarjevo pero, luč za učenjakovo svetilko, hrano za raziskovalčevo mizo. Če tega ne storimo, se bo prav malo zvedelo o Baragi. Tako kot so cerkev sv. Patricija v New Yorku zgradili z novčiči irskih služkinj, tako grade zgodovino Baragovega delovanja z našimi prispevki. Svetloba, ki jo je Bog zapečatil v Baragovo dušo, se bo razlila po svetu samo, če bo vsakdo prebodel z iglo svojega prizadevanja zastor preteklosti: le tako bo luč mogla zasijati skozenj.

Naš delež so denarni prispevki in so molitve. Je pa še eno področje naše naloge in na to često pozabimo. Iskreno si moramo namreč prizadevati, da posnemamo Baragovo svetost. Najbolj učinkovite bodo naše molitve in naši darovi, če jih kronamo z zavestnim posnemanjem Baragovih kreposti, njegove gorečnosti, božje ljubezni, zanimanja za tiste, ki so jih drugi imeli za nevrede zanimanja: njegovega pogumnega sprejemanja misijskih naporov, ki jim je dodajal še prostovoljne žrtve. "Dokler se ne potrudimo za posnemanje škofa Baraga, kakor je on posnemal našega Gospoda, bo drugemu našemu delovanju za Baragovo zadevo manjkalo iskrenosti."

Mogoče čaka Bog, da začnemo posnemati vrline, ki jih zdaj opažamo pri Baragi; potem šele nam bo dal, da odkrijemo vso veličino, ki je bila v njem. Če resnično iščemo božjo čast in slavo, darujmo velikodušno, molimo goreče, predvsem pa odločno, morda celo junaško posnemajmo svetost indijanskega škofa. Tedaj se bo naše življenje združilo z našimi darovi in molitvami v prisrčno himno: Slava Bogu za to, kar je storil po svojem služabniku Frideriku Baragi! Slava Bogu!

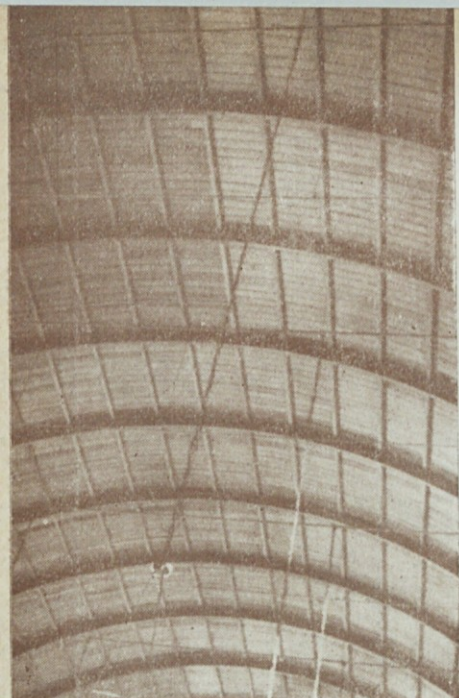
In memoriam: Vodstvo Družbe škofa Baraga se spoštljivo poklanja spominu o. frančiškana Cirila Šircelja, umrlega 17. oktobra 1959. Bil je goreč delavec za Baragovo beatifikacijo in več let v vodstvu družbe.

Za izpolnitev strani sta v Vestniku dve pripombi v zvezi z Baragovo domovino. Ena ugotavlja, da se je Baraga učil francoščine, ki mu je tako koristila v misijonstvu, že v domačih šolah pod Napoleonom. Druga pove, da so njegovi slovenski molitveniki, zlasti Dušna paša, še vedno v rabi. (Pri tem zapisku je uredništvo zagrešilo napako s trditvijo, da "je bil Baraga eden prvih piscev, ki so izdajali knjige v slovenskem jeziku.")

Zgoraj: Japonček pri igri. — Spolaj: Množice vernikov na misijonu p. Demšarja S.J. v Khariju.

SLIKA na prvi strani ovitka: Katoliška cerkev v Arabiji; domačinski slog. — Slika tu levo: Svod cerkve Marije Kraljice pri Baragovem misijonišču v Lanusu.

IZ VSEBINE: "Knez pastirjev" — Prosto voljec — Stopil bom k oltarju božjemu — Nesrečna Kitajska — Protentantski misijoni - zgodovina — Kakor v nebesih, tako na zemlji — Po misijonskem svetu — Misijonsko zaledje: Misijonsko delovanje svetnih duhovnikov — "Baragov vestnik" v U.S.A.

CORREO ARGENTINO Suc. 34 (B)	TARIFA REDUCIDA
	CONCESION 5612

Registro de la Prop. Int.
No. 528.263

Director responsable: Lenček Ladislav C.M.
Domicilio legal: Cochabamba 1467, Buenos Aires.

"KATOLIŠKI MISIJONI" so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb, slovenskih misijonarjev, "Slovenske misijonske zveze". Izdaja ga "Baragovo misijonišče". Urejuje in upravlja Lenček Ladislav C. M. — Naslov uredništva in uprave: Montes de Oca 320, Bs. Aires, Argentina. Tiska "Federico Grote", Montes de Oca 320 (Lenček Ladislav C.M.). S cerkvenim dovoljenjem.

NAROČNINA: V Argentini 100 pesov; v USA in Kanadi 3 dolarje; v Italiji 1.400 lir; v Avstriji 40 šilingov; v Angliji in Avstraliji 1 funt; v Franciji 1000 frankov.

Letnik 1960 bo imel 10 zvezkov s skupno 512 stranmi, ne upoštevajoč ovitke.

PLAČUJE SE NA SLEDEČIH NASLOVIH:

Argentina: Lenček Ladislav C.M., Misijonska pisarna, Montes de Oca 320, Bs. Aires.
U.S.A.: Rev. Charles A. Wolbang C.M., St. Joseph's College, P.O. Box 351, Princeton, New Jersey. — Rudi Knez, 679 E. 157 St., Cleveland 10, Ohio. — Anica Tushar, Box 731, Gilbert, Minn.

Kanada: Rev. Franc Sodja C.M., 594 Manning Ave. Toronto 4. Ont. za mesto Toronto; za ostalo Kanado: Rev. Andrej Prebil C.M., istotam.

Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte San Ilario 7, Gorizia.

Trst: Oddajati na naslov: Marijina družba, Via Risorta 3.

Francija: Louis Klančar C.M., Rue de Sèvres 95, Paris (VI).

Avstrija: Rev. Alojzij Luskar, Kamen 14, P. St. Kanzian i. J. Kärnten. — Rev. Miklavčič Anton, Spittal a/Drau D. P. Camp, Kärnten. — B. Seelsorgeamt, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Avstralija: Franc Vrabc, Archbishop'n House, West Tee. Adelaide, S. Australia.